

Noile complexe pentru industrializarea lemnului, ale Ministerului Economiei Forestiere, înzestrate cu utilajele cele mai moderne, pe lângă producția de materiale noi pentru construcția mobilei, ca plăcile aglomerate din aşchii de lemn (PAL) și plăcile fibrolemnoase din lemn (PFL) înnobilate sau neînrobilate, permit realizarea mobilei cu tehnologiile cele mai avansate, pe linii mecanizate și automatizate.

Mobila destinată locuințelor este proiectată în cadrul M.E.F., la Institutul de Cercetări Forestiere.

În cadrul INCEF, pe lângă studierea materialelor existente și a posibi-

lității producerii și folosirii altora noi, sînt studiate și soluțiile constructive cele mai adecvate acestor materiale, cît și încercarea rezistenței la diferitele solicitări mecanice și dinamice atît a pieselor componente cît și a pieselor de mobilier, concepute și executate ca prototipuri în atelierul secției.

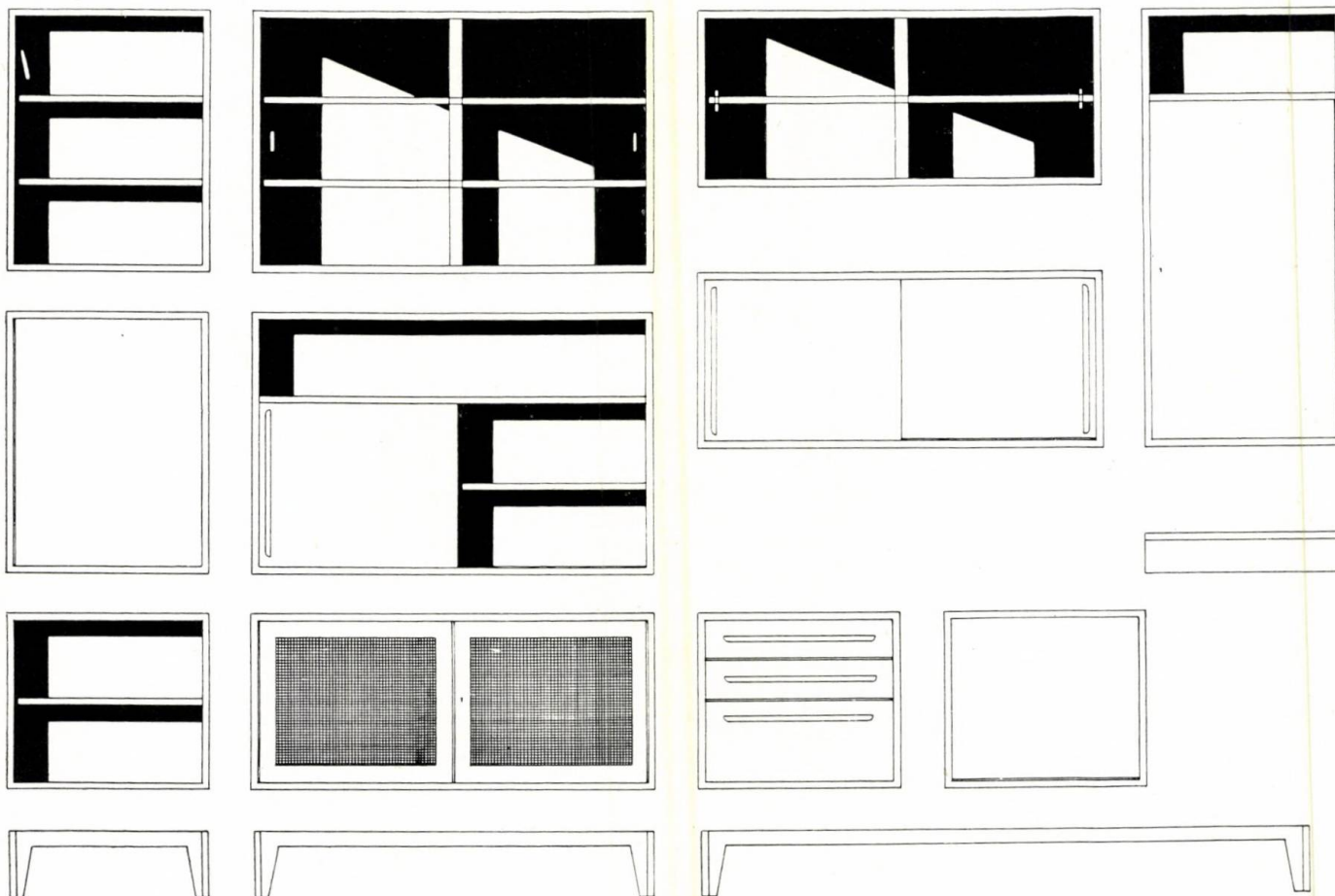
În ultimii ani, în cadrul expozițiilor anuale de mobilă organizate de M.E.F., modelele prezentate de INCEF au contribuit la schimbarea concepției despre mobilier și amenajarea interioarelor, la educarea gustului publicului, demonstrînd totodată necesitatea și avantajele de

ordin estetic, economic și constructiv, precum și din punctul de vedere al întreținerii mobilei moderne.

Avînd dimensiuni și gabarite reduse, mobila modernă permite aranjarea pieselor componente în diverse moduri, creînd o variație a interiorului după necesitățile și dorința fiecăruia.

Întrucît mobilarea unei locuințe cu garnituri tradiționale, cu număr de piese fix, ducea la completarea ulterioară cu piese în altă linie estetică și alt finisaj decît ale celor existente, ceea ce crea un cadru eterogen, în ultimii ani la INCEF

Elemente modulate pentru realizarea pieselor de depozitare

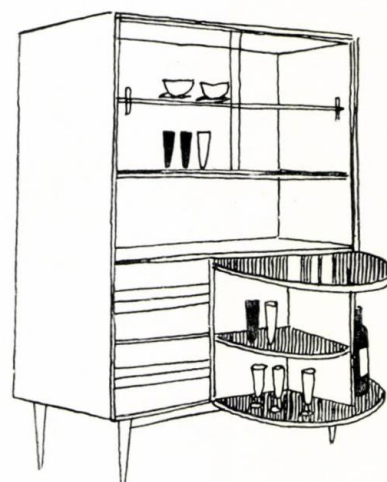
1

2

3

4

Masă cu înălțimea plăcii reglabilă

Masă extensibilă cu plăci și picioare rabatabile

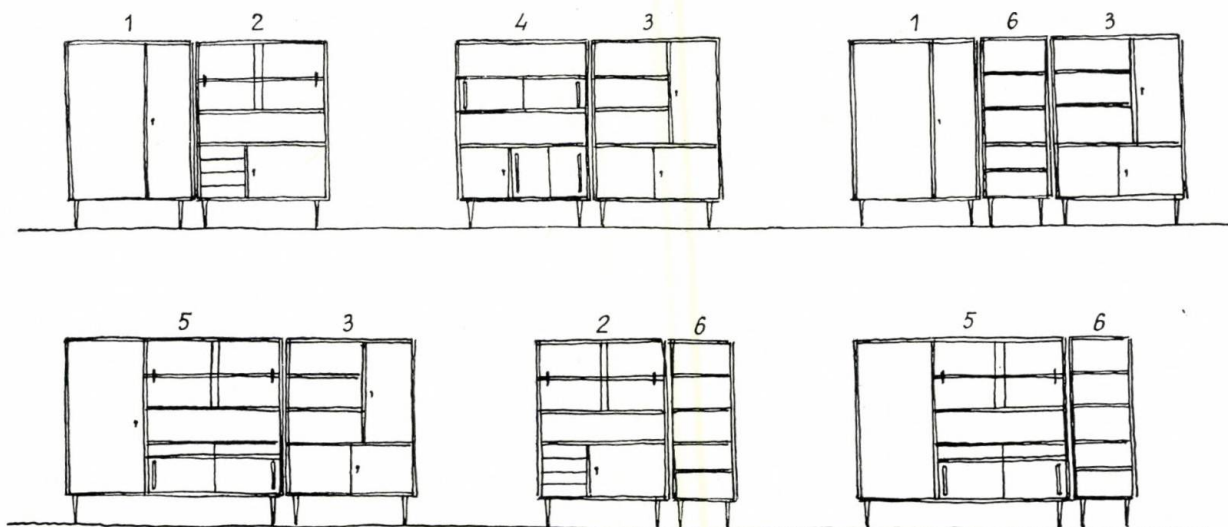

Camera de zi «EO 46»

1. Dulap de haine — 2. Vitrină-bar — 3. Etajeră
4. Etajeră — 5. Dulap combinat

5

Posibilități de combinare a corpurilor: dulap, etajeră, vitrină-bar etc.

au fost realizate «garnituri complexe», cuprinzând un număr de 12—17 piese, cu aceeași linie și același finisaj, care prin combinare în diverse moduri oferă posibilitatea mobilării oricărei locuințe.

Posibilitățile de execuție ale întreprinderilor, care nu permit încă realizarea simultană a unui număr prea mare de piese diferite, precum și rezerva unor organe ale comerțului asupra certitudinii reușitei vânzării în piese separate a unor astfel de garnituri complexe, au

făcut ca acest principiu să nu se impună încă.

S-a impus însă un alt principiu, care preconizează mobilarea locuinței după gustul fiecărei familii, prin combinarea unor elemente modulate, putându-se realiza astfel diferite variante funcțional-estetice.

Garniturile cu piese modulate, care se combină prin alăturare și suprapunere, pe lângă avantajul menționat (posibilitatea realizării unui cadru variat), permit atât o execuție rațională, numărul de repere diferite

fiind micșorat, cât și o mai mare precizie a execuției.

Dintre ultimele realizări ale secției de mobilă din INCEF, care urmăresc aplicarea acestui principiu, prezentăm în cadrul acestui articol câteva piese ale unor garnituri.

Camera de zi «E.O. 46» cuprinde un număr de 6 piese ale căror gabarite, deși cu funcțiuni diferite (dulap de haine, etajeră, vitrină cu bar, dulap combinat etc.), au un mare număr de repere comune.

Pe lângă avantajul execuției, men-

ționat mai sus, aceste elemente pot fi grupate în diverse moduri, după necesitate și gust, realizându-se combinații cu funcțiuni multiple.

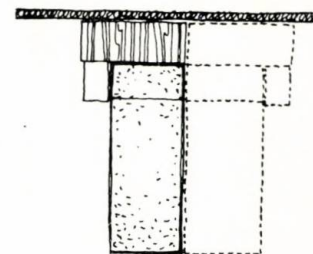
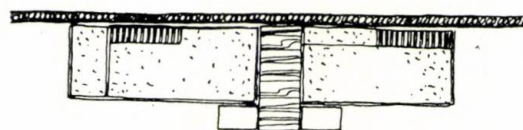
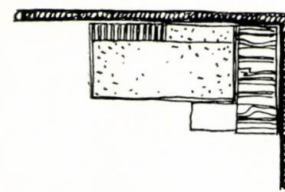
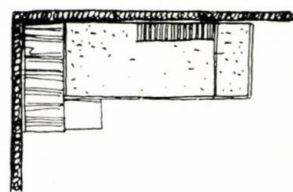
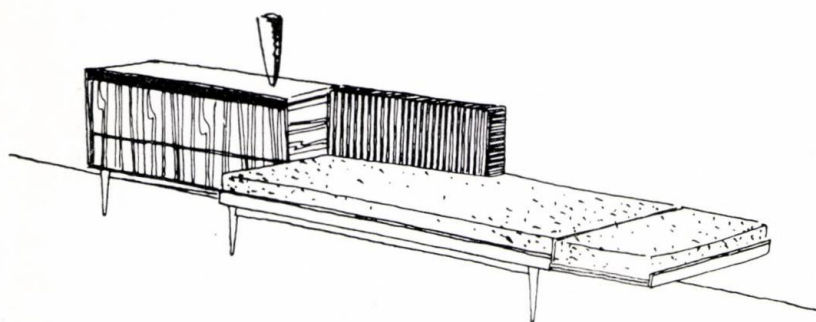
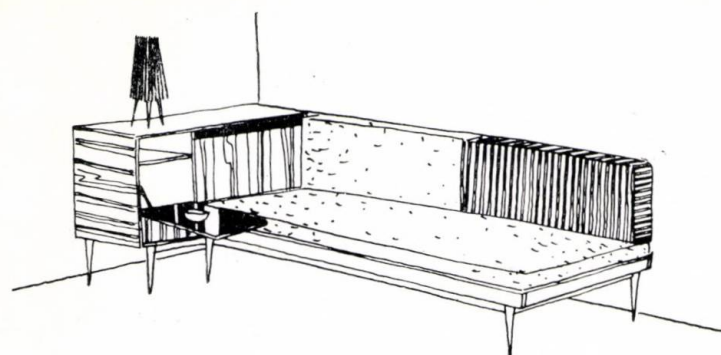
În grupul canapea extensibilă-ladă de așternut, lada de așternut are uși pentru introducerea lenjeriei și noptiere rabatabile pe ambele fețe, ceea ce permite folosirea grupului în toate posibilitățile.

Camera de zi «Dana» cuprinde un număr de 7 piese-corp, a căror dimensionare a dus la micșorarea numărului de repere diferite. Ca funcțiuni, acestea satisfac necesitățile de depozitare de cărți, veselă, lenjerie, haine, radio, pick-up, magnetofon, discuri și alte obiecte. Prin alăturare și suprapunere, ca și prin diverse combinații se pot realiza multiple soluții funcțional-estetice, în funcție de spațiu și necesități.

Un element șezut-spătar tapitat, o placă de masă și trei schelete-suport, de diferite mărimi, asigură realizarea unor variate fotolii și canapele. Datorită sistemului constructiv și dimensionării judicioase, aceste piese pot fi folosite fie separat, fie formînd un complet.

O masă, care în timpul nefolosirii ocupă un spațiu foarte mic, prin intermediul unor plăci și picioare rabatabile, devine o masă pentru 6—8 persoane.

Din garnitura cameră de zi «Roxana» este prezentat un grup de corpuri și elemente de sprijin care conțin spații pentru depozitare de cărți, veselă, lenjerie, haine, magnetofon, pick-up, discuri etc. Din aceste corpuri și elemente de sprijin se pot realiza toate piesele necesare depozitării din locuință: bufet, comodă, diferite biblioteci combinate, bar etc. Prezentăm alăturat o astfel de bibliotecă combinată, realizată din elemente precum și un fotoliu cu brațul orizontal suficient de lat pentru a permite susținerea unui pahar, scrumiere etc. și care, împreună cu o măsuță de aceeași înălțime și lungime cu brațul, realizează o mobilă mai complexă,

Elemente pentru scaune—fotolii și canapele

Canapea extensibilă cu ladă de așternut și noptieră rabatabilă și posibilitățile de aranjare a acestor elemente

un număr de câteva fotolii și măsuțe putînd forma un ansamblu.

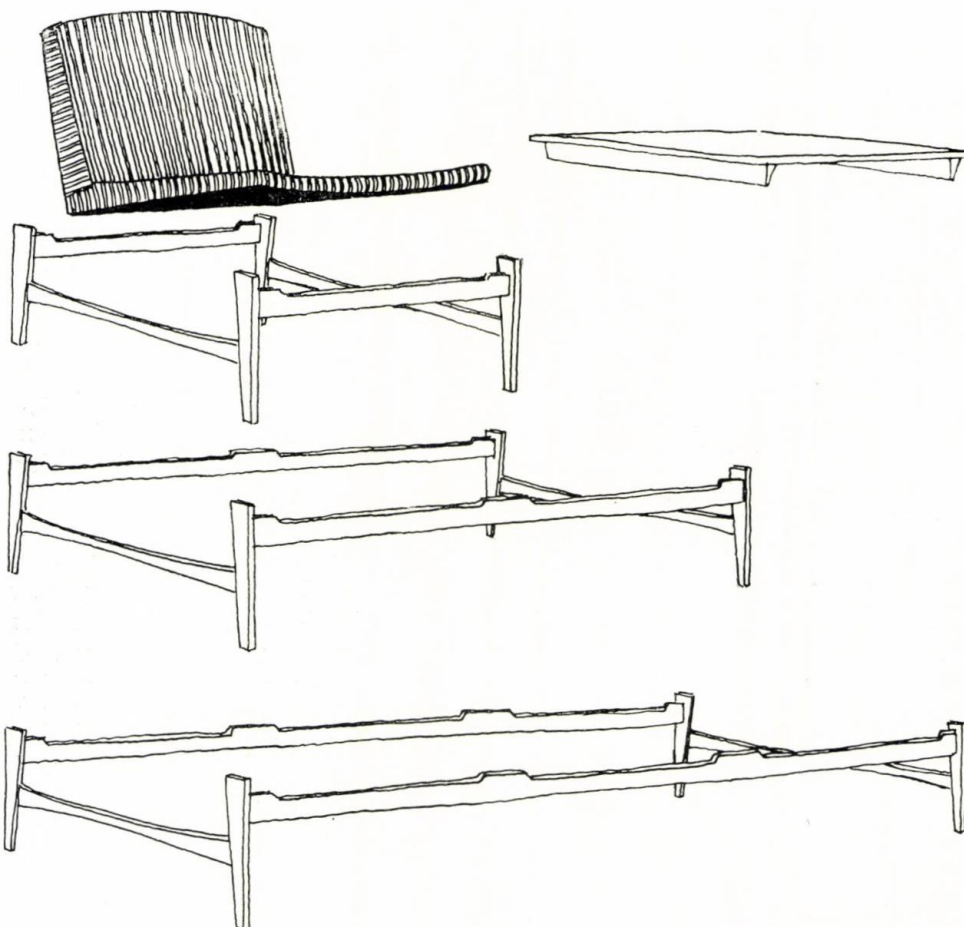
Acestei garnituri i se mai alătură o masă cu un sistem constructiv special, cu ajutorul căruia placa mesei poate fi ridicată sau coborîtă la înălțimea dorită.

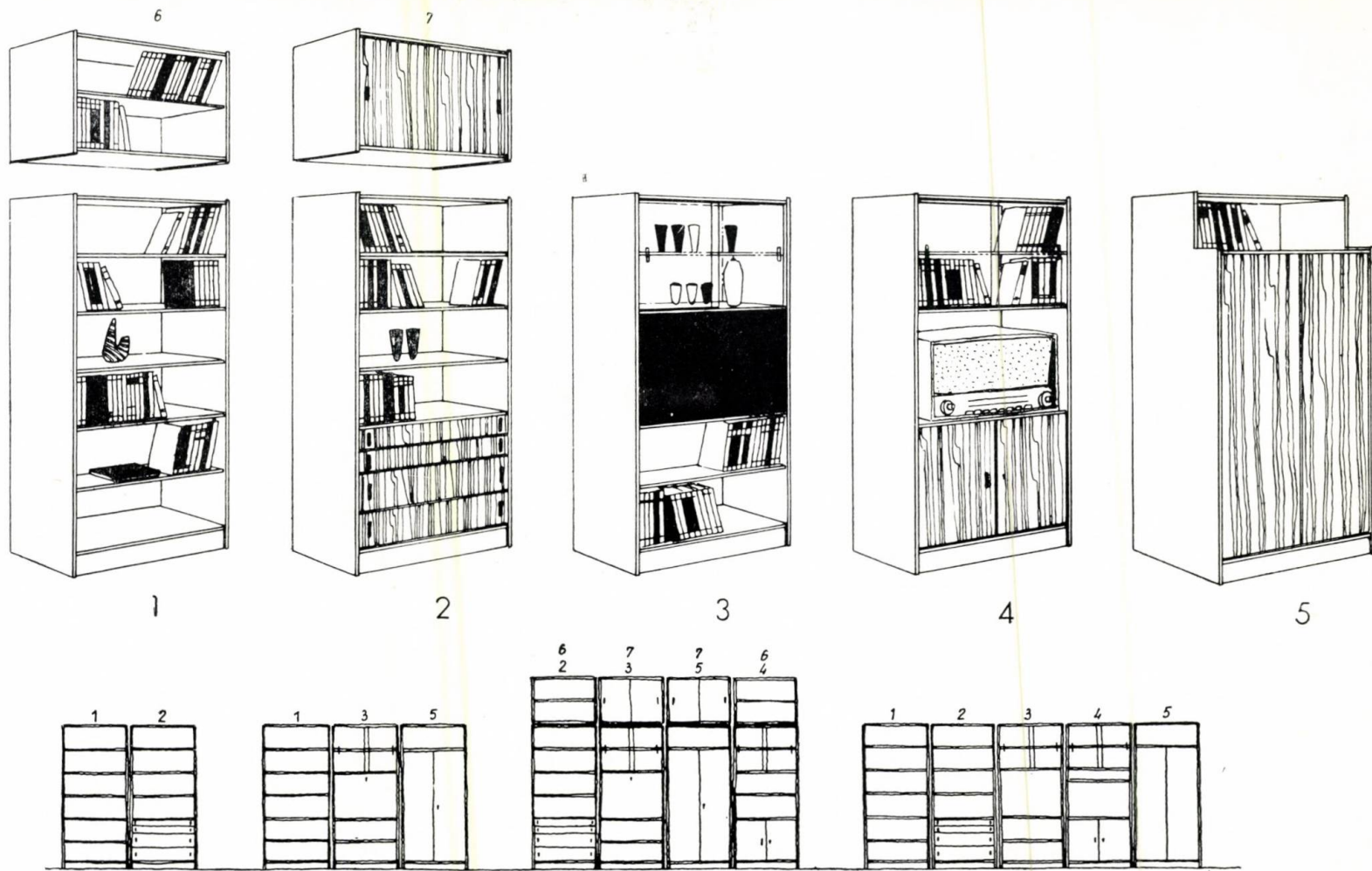
Din garniturile menționate au fost prezentate numai piesele ale căror gabarite, sisteme constructive și funcționalități, permit în cadrul camerelor de zi o combinaie a elementelor sau pieselor cu funcțiuni multiple.

Materialele folosite la piesele prezentate sînt plăcile din așchii de lemn de grosimi reduse (16 și 19 mm) cherestea de fag și frasin, furnire de nuc, frasin și fag. Finisajul este executat lustruit și mat, în culoarea naturală a materialelor.

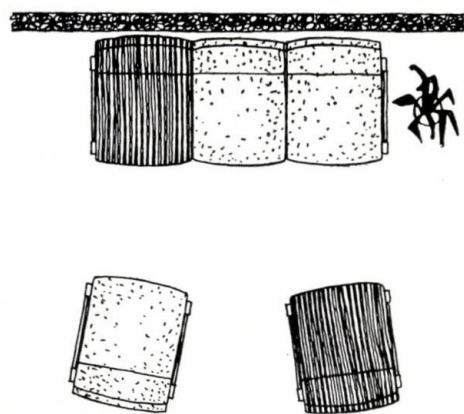
Elementele tapisate folosesc ca umplutură poliuretanul, pe suport din împletitură din chingi elastice de cauciuc cu inserție textilă și chingi textile.

Stofele folosite în combinații de culori în cadrul aceleiași garnituri sînt în culori uni, vii.

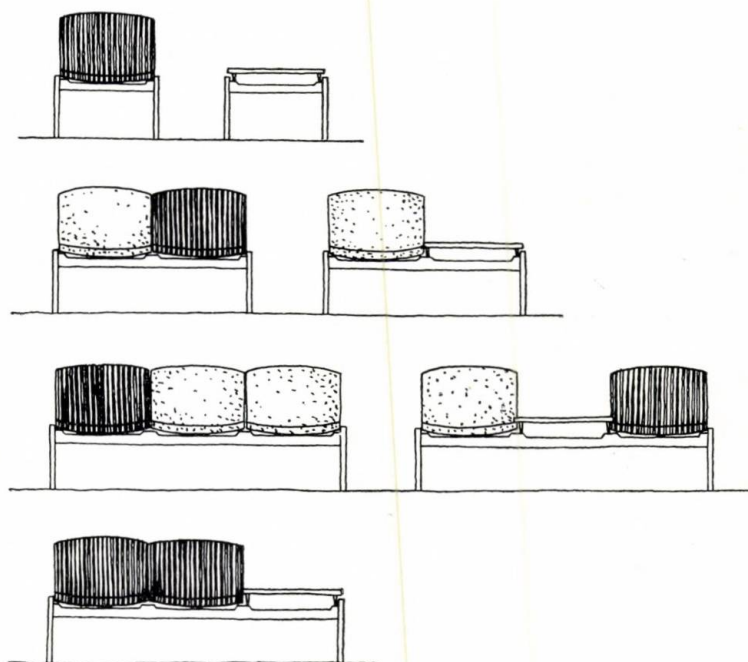
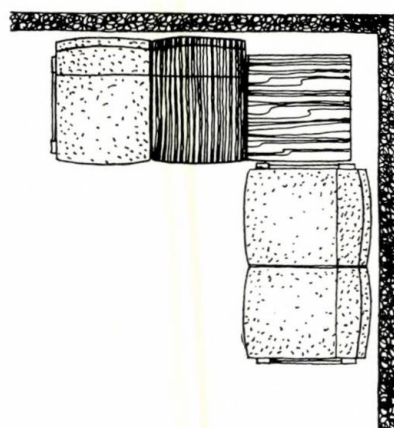

Camera de zi « Dana » — Elemente de bibliotecă și posibilitățile de combinare a lor

Posibilități de combinare a scaunelor-fotolii și a canapelelor

ARH. OCT. POPESCU

HALE UNIVERSALE ÎN INDUSTRIA CHIMICĂ

Studiu întocmit în cadrul IPRAN

Congresul al II-lea al P.M.R. s-a ocupat în mod deosebit de problemele dezvoltării industriei chimice. Între cel de al II-lea și cel de al III-lea Congres al P.M.R. industria chimică s-a dezvoltat într-un ritm susținut, construindu-se întreprinderi noi, dotate cu utilaje moderne pentru chimizarea produselor petroliere și a gazelor, pentru producția de îngrășăminte chimice, fire și fibre sintetice, mase plastice, medicamente.

În Planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1960—1965, industria chimică ocupă un prim loc, fiindu-i prevăzută o creștere de 3,3 (prin alocarea unor fonduri de investiții de 20 miliarde lei), iar în Planul de dezvoltare în perspectivă, o creștere a producției de 13—14 ori.

Desigur că această creștere masivă a producției chimice a cerut și va cere o sporire a capacității de producție — construcții și utilaje, la un nivel tehnic superior.

Chimia este una din ramurile științei ce se dezvoltă rapid și în care «noul», intervenind la fiecare pas, cere un proces tehnologic industrial în continuă transformare. Utilaje noi iau locul celor vechi, procesele tehnologice devin continue, muncitorul își ridică necontenit calificarea, părăsește utilajele pe care acum le comandă de la distanță. Automatizarea cuprinde necontenit noi domenii ale producției.

Este de datoria noastră deci, a proiectanților constructori, de a fi alături de tehnologi, de a îmbrăca în construcții elastice, flexibile, universale, ansamblurile tehnologice în continuă mișcare.

★

În industria chimică deosebim două mari categorii de construcții: deschise și închise.

CONSTRUCȚIILE DESCHISE adăpostesc utilaje ce pot sta în aer liber, protejate uneori de un planșeu sau un simplu acoperiș.

Datorită automatizării și noilor procese tehnologice, acest tip de construcție apare din ce în ce mai des, fiind foarte frecvent la rafinării, la instalațiile pentru chimizarea petrolului și a gazului metan etc. Așa s-au proiectat și executat o serie de rafinării noi (Brazi, Borzești) și instalații întregi la Combinatul de cauciuc sintetic Onești, la Combinatul chimic de la Craiova, la Combinatul de îngrășăminte azotoase Piatra Neamț, la Uzina de fibre sintetice Săvinești ș.a.

La majoritatea acestor construcții s-a folosit betonul armat. Acest sistem, inițial mai economic decât metalul, devine însă o piedică în realizarea noii instalații datorită lipsei sale de elasticitate, cerându-i sacrificii, în cazul când este necesară o modificare a ansamblului tehnologic.

O analiză pe ansamblu arată că economia inițială nu a fost reală. Rămâne de văzut dacă pentru construcțiile deschise nu este mai economică adoptarea unei soluții integrale din metal (stilpi, grinzi, planșee) sau alegerea unei soluții mixte beton-metal (stilpi și grinzi principale din beton armat cu grinzi secundare și planșee din metal). Prima soluție, deși duce la un consum mai mare de laminate, este totuși de preferat din punct de vedere tehnic. Va trebui însă să se țină seama și de balanța de metal pe plan republican.

CONSTRUCȚIILE ÎNCHISE sînt:

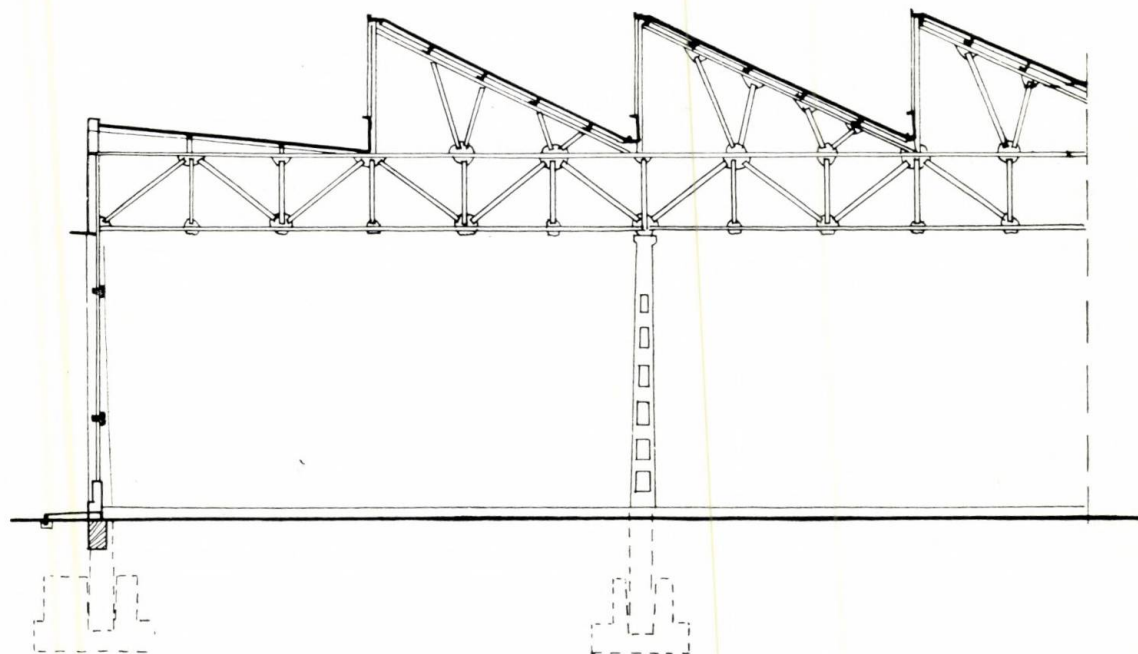
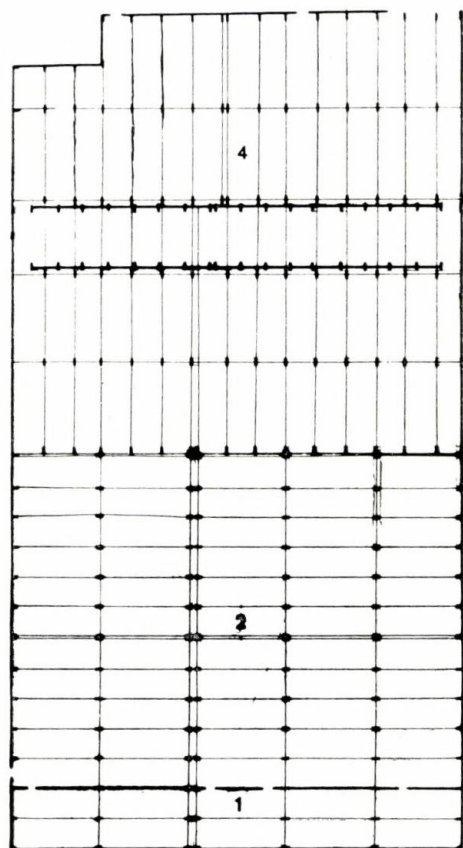
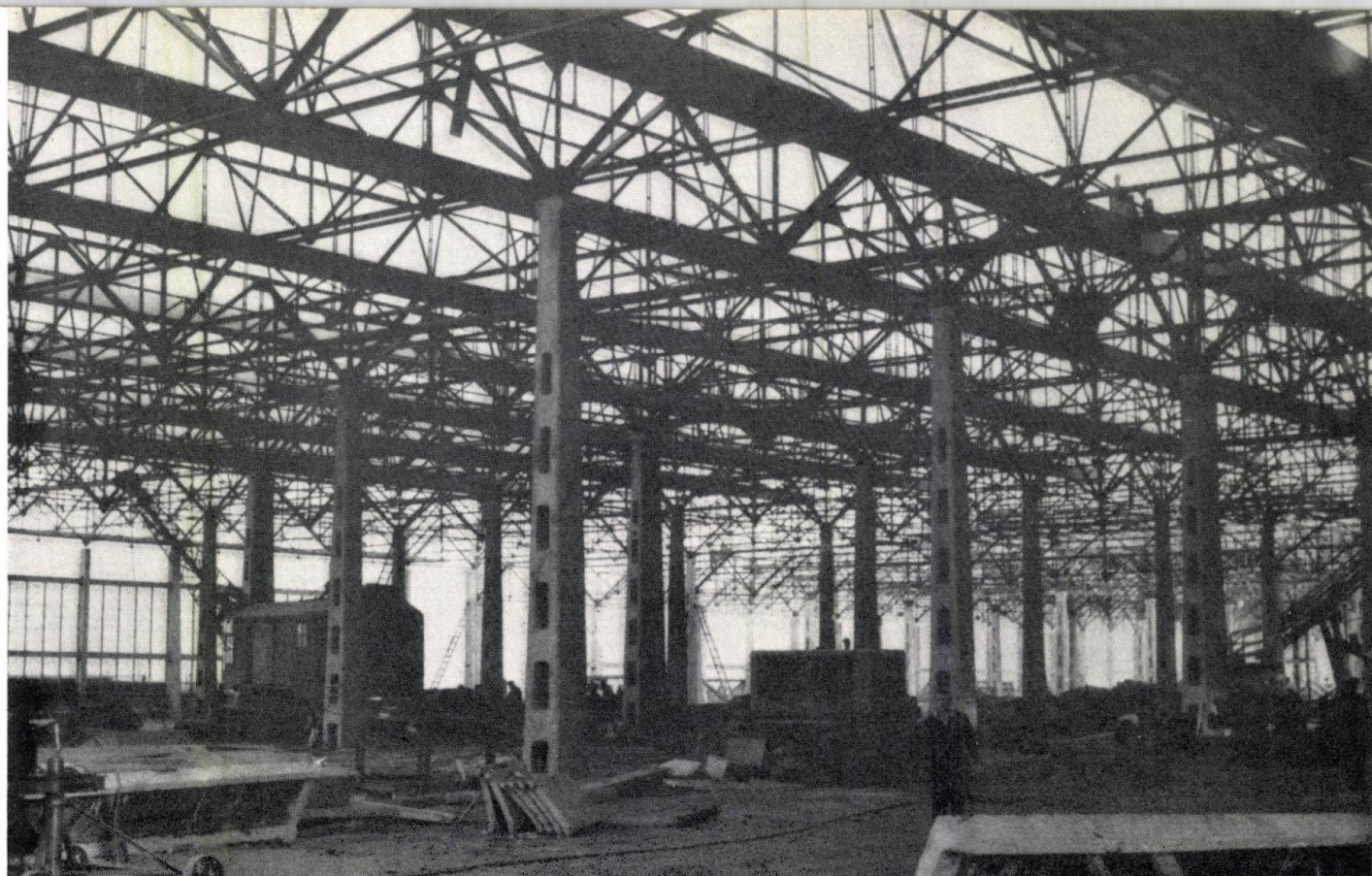
1. *Cu un singur nivel* (în fabricile de îngrășăminte fosfatice, de prelucrări de mase plastice, de prelucrare a cauciucului, pentru metalurgia neferoasă etc.).
2. *Cu un etaj de fabricație* — în general avînd ca utilaje compresoarele — parterul fiind rezervat pentru instalații ajutătoare și conducte (în fabricile de îngrășăminte azotoase, produse organice pe bază de acetilenă, mase plastice, cauciuc sintetic etc.) precum și în metalurgia neferoasă (hale pentru electroliză).
3. *Cu mai multe niveluri* (în fabricile de îngrășăminte azotoase, îngrășăminte fosfatice, mase plastice, fire și fibre sintetice, cauciuc sintetic, coloranți, medicamente, produse sodice, acid sulfuric, pentru metalurgia neferoasă etc.).

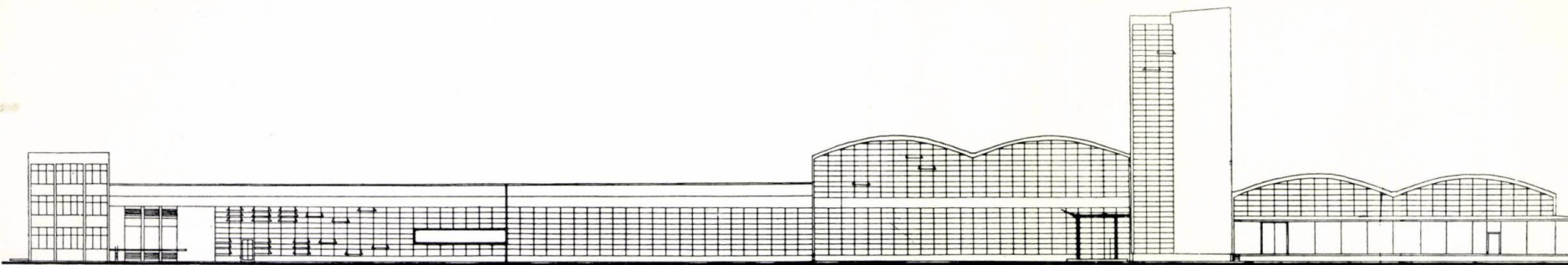
Din cele de mai sus se vede că ponderea mare o au halele cu mai multe etaje, halele cu un singur nivel, care s-ar preta la o rezolvare pe principiul halelor universale, rămînînd în minoritate. (Într-o serie de țări socialiste s-au întocmit studii și s-au făcut propuneri pentru realizarea unor hale etajate cu caracter de universalitate. Asupra acestui punct vom reveni).

Pînă acum, în cadrul IPROCHIM, IPRAN și în unele cazuri în colaborare cu alte institute, s-au proiectat cîteva construcții mari, universale, atît pentru fabricație, cît și pentru instalații auxiliare sau depozite.

I 2
3 4

- 1 — Fabrică de anvelope « Danubiana » Interior
- 2 — Fabrică de anvelope « Danubiana » Interior în timpul execuției
- 3 — Fabrică de mase plastice — Plan
1. Grup social — 2. Secția extrudare — 3. Secția calandre — 4. Depozit de produse finite
- 4 — Fabrică de anvelope — Secțiune

Fabrică de mase plastice — Fațadă

1. FABRICA DE ANVELOPE (autori, arh. Ștefan Antoniu și ing. Florea Iliescu) se ridică pe un singur nivel, parțial pe două.

Construcția are 6 deschideri de 18,00 m; traveea de 12,00 m; înălțimea la talpa fermei 7,00 m pentru 15 travee și 9,00 m pentru 9 travee.

Sistemul constructiv constă din stâlpi prefabricați din beton armat, elemente de acoperiș din metal (ferme și pane), plăci de acoperiș chesonate din beton armat, cu dimensiunile de $2,10 \times 0,75$ m, iar grosimea în cimp de 3 cm.

Pentru scurgerile interioare au fost prevăzute dolii prefabricate din beton armat, iar pentru parapetele ședurilor, elemente prefabricate și termoizolate concomitent.

Învelitoarea la ședuri (rezultată din condiții speciale) este din tablă galvanizată; termoizolația este din pîslă minerală lipită cu bitum, cu punct de topire ridicat. Restul suprafețelor acoperișului este realizat dintr-o hidroizolație obișnuită cu suport de pînză.

Pentru deservirea procesului tehnologic s-au prevăzut conveiere și monoraiuri agățate de fermele acoperișului.

2. DEPOZIT DE ANVELOPE (autori, arh. Ștefan Antoniu și ing. Florea Iliescu). Această construcție are numai parter, pardoseala fiind la nivelul căii ferate. Accesul la rampele auto și la calea ferată se face pe planuri înclinate.

Construcția are 4 deschideri de 18,00 m și 15 travee de 6,00 m; înălțimea la talpa fermei este de 6,00 m.

Sistemul constructiv este din stâlpi prefabricați din beton armat, grinzi precomprimate din beton armat, pane precomprimate tot din beton armat și plăci autoclavizate ($3,00 \times 0,50 \times 0,12$ m).

Depozitul este prevăzut cu luminatoare triunghiulare fixe, asimetrice (avînd în partea sudică o termoizolație opacă, pentru a împiedica înșorirea, dăunătoare cauciucurilor depozitate); cu scurgeri interioare și hidroizolație obișnuită, cu pînză.

Acoperișul a fost construit după un proiect-tip ISCAS.

O problemă a constituit-o bariera de vapori sub plăcile autoclavizate pentru o umiditate mai mare de 60%.

3. FABRICA DE MASE PLASTICE (autori, arh. Gheorghe Tudose și ing. Gh. Năstase).

Hala principală de fabricație a acestei construcții precum și depozitul de produse finite formează un corp comun și au fost proiectate pe parter și etaj parțial.

Construcția cuprinde două secții și un depozit:

— secția de extrudare are 5 deschideri de 18,00 m, traveea fiind de 6,00 m, iar înălțimea pînă la talpa fermei de 6,00 m;

— secția calandre are 15 deschideri de 6,00 m, traveea de 18,00 m, una din travee fiind prevăzută cu pod rulant a cărui cale de rulare este la $+ 8,50$ m;

— depozitul de produse finite are aceeași tramă modulară ca secția de calandre, înălțimea pînă la talpa fermei fiind de 6,00 m.

Sistemul constructiv este din stâlpi prefabricați din beton armat, cu ferme și pane din beton armat precomprimat; de asemenea au fost prevăzute plăci autoclavizate și grinzi rulante din beton armat.

Inițial, construcția a fost prevăzută cu luminatoare triunghiulare; în timpul execuției proiectul a fost reanalizat, eliminîndu-se luminatoarele.

4. HALĂ DE OMOGENIZARE A POLIETILENEI (autori, arh. Radu Zaharescu, și ing. Ion Cristescu). Are un singur nivel, cu trei deschideri de 18,00 m, înălțimea sub elementele de acoperiș fiind de $+ 7,00$ m (parțial o deschidere este etajată), iar o deschidere de 18,00 m cu înălțimea de 12,00 m.

Sistemul constructiv constă din stâlpi prefabricați din beton armat, ferme și pane din beton armat precomprimat, precum și plăci autoclavizate. Pereții de umplutură din înlocuitori de beton.

Construcția nu are luminatoare.

5. FABRICĂ DE PLĂCI DIN POLISTIREN (autor, arh. Lucia Gheorghită).

Construcția are următoarele funcțiuni:

a) hala de plăci și depozitul de produse finite; are 4 deschideri de 18,00 m, cu traveea de 12,00 m; înălțimea pînă la talpa inferioară a fermei este de 7,20 m;

b) secția gazeificare; are deschiderea de 18,00 m și traveea de 6,00 m; înălțimea pînă la fermă este de 7,20 m.

Sistemul constructiv este din stâlpi prefabricați din beton armat.

Elementele de acoperiș sînt formate din:

— ferme precomprimate din beton armat, la secția gazeificare (din cauza procesului tehnologic);

— pane precomprimate din beton armat și plăcuțe autoclavizate, la hala de plăci și la depozit;

— chesoane, la secția gazeificare.

Zidăria este din cărămidă eficientă.

★

Toate aceste construcții reprezintă realizări importante în domeniul construcțiilor industriale; ele nu sînt însă pe măsura posibilităților institutelor noastre.

O cotitură în activitatea noastră în acest domeniu este necesară, avînd în vedere multiplele avantaje pe care le oferă halele universale:

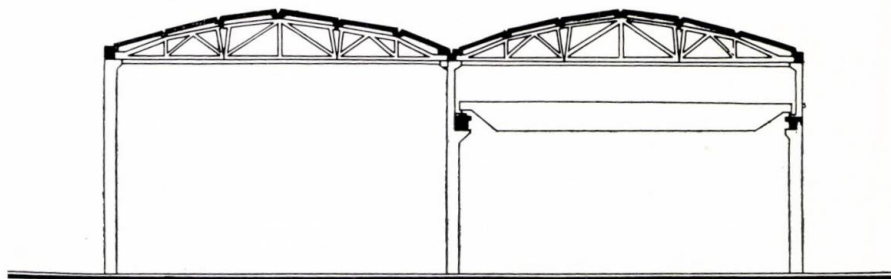
1. — Fiind pe un singur nivel, utilajele sînt așezate direct pe pămînt, ceea ce permite ca în cazul schimbării procesului tehnologic să poată fi înlocuite cu altele oricît de grele și cu orice formă; aceasta nu ar fi posibil în cazul hălelor etajate, la care planșeele au o repartizare fixă a grinzilor de beton armat și sînt calculate pentru sarcini precise.

2. — Posibilitate comodă și rapidă de montare și demontare a aparatelor, lucru ce duce la micșorarea timpului de intervenție în cazul reparațiilor accidentale sau planificate, precum și în ipoteza schimbării utilajelor.

3. — Mergînd pe o tramă modulară mărită de $12,00 \times 18,00$ m, $12,00 \times 24,00$ m sau chiar $24,00 \times 24,00$ m se elimină o serie de stâlpi pe care îi găsim în soluția $6,00 \times 18,00$ m; deci o mai comodă și economică posibilitate de amplasare a utilajelor, iar în ipoteza modificării procesului tehnologic, o elasticitate mărită.

4. — Fiind pe un singur nivel, construcția se poate executa numai cu elemente prefabricate, care se pot confecționa în ateliere sau întreprinderi speciale, gradul de industrializare fiind maxim.

Fabrică de mase plastice — Secțiune

5. — Elementele constructive fiind prefabricate, durata de execuție se micșorează foarte mult, halele putând fi puse la dispoziția instalatorilor și montorilor mai devreme, creîndu-se astfel premisele intrării în producție a instalației în termen foarte scurt.

6. — Din punct de vedere economic, pe baza indicilor C.S.C.A.S., a studiilor ISCAS și a proiectelor întocmite de IPROCHIM, rezultă:

a) halele universale parter, au un preț de cost cu aproximativ 10% mai redus decât halele etajate

b) la halele universale parter, soluția fără luminator este mai economică decât cea cu luminator și anume:

- cu 25% în cazul luminatoarelor dreptunghiulare
- cu 2% în cazul luminatoarelor omidă
- cu 5% în cazul luminatoarelor triunghiulare.

Analizînd în exploatare proiectele întocmite și realizate de IPROCHIM, s-au observat câteva defecțiuni:

— Luminatoarele sau ședurile au constituit aproape în toate cazurile puncte nevralgice, apa pătrunzînd în clădire, ferestrele neînchizîndu-se etc. Lucrîndu-se în 3 schimburi, luminatoarele nu-și mai au utilitatea.

— S-a ales la multe proiecte traveea de 6,00 m, deci cu o elasticitate redusă și cu servituți impuse tehnologiei de către sistemul constructiv.

Se desprinde de aici următoarea concluzie: soluția pe care trebuie să o adoptăm în cazul halelor universale este aceea care prevede o tramă modulară mare, fără luminatoare (ventilația se poate face mecanic sau prin deflectoare), cu acoperișuri aproape orizontale.

Pentru ultima caracteristică se naște o greutate: hidroizolația. Materialele pe care le avem nu dau rezultate satisfăcătoare în cazul acoperișurilor orizontale; praful hidrofoab — actualmente singura soluție — pe lîngă alte neajunsuri, dă și o sarcină mare (aproximativ 150 kg/m²), fiind necesară supradimensionarea elementelor de rezistență.

În ceea ce privește înălțimea halelor, aceasta se poate încadra în două tipuri:

— cu înălțimi pînă la 6,00 m, pentru procesele tehnologice pe orizontală și cu utilaje puțin înalte;

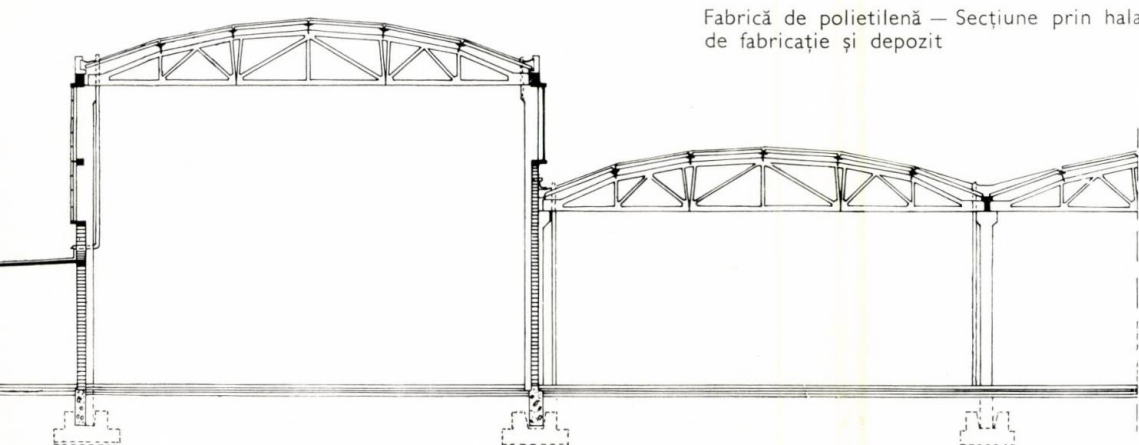
— cu înălțimi variînd între 8,00—12,00 m, pentru procese tehnologice în cascadă sau cu utilaje înalte; aceasta înseamnă de fapt construirea unei carcase în care se înscrie instalația, deservirea utilajelor făcîndu-se de pe platforme intermediare metalice. Soluția este de analizat.

Prin eforturile unite ale proiectanților din IPROCHIM-IPRAN, considerăm că rezolvarea construcției de hale cu caracter de universalitate poate ajunge să ocupe un loc de frunte în industria chimică. Un rol hotărîtor îl au specialiștii tehnologi, de ansamblu și de utilaje, care sînt chemați în unele cazuri să-și revizuiască concepția de confecționare și amplasare a utilajelor.

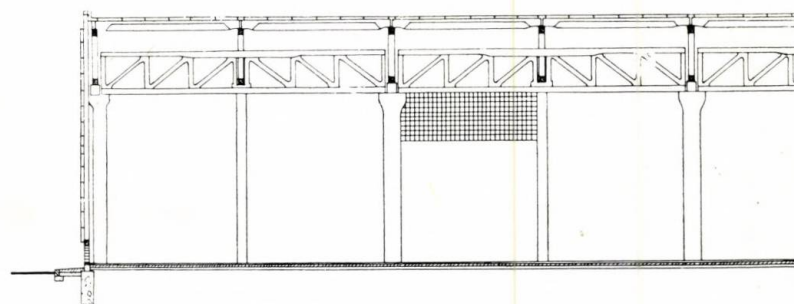
Este posibil ca în prima etapă să se întîmpine unele greutăți; poate că unele fabricații se vor putea realiza avînd numai o parte din caracteristicile halelor universale (de exemplu trecerea de la hale etajate la hale cu un singur nivel), urmînd ca în timp să se încadreze în ansambluri.

O analiză pe diverse ramuri ale industriei chimice arată:

1. Există unele fabricații care acum se rezolvă pe un singur nivel, halele avînd universalitate totală sau parțială:

Fabrică de polietilenă — Secțiune prin hală de fabricație și depozit

Fabrică de polistiren plăci — Secțiune

- hale pentru prelucrări de mase plastice
- hale pentru prelucrări de fire și fibre sintetice
- hale pentru prelucrare de cauciuc sintetic
- hale pentru îngreșăminte fosfatice (în special depozitele de materii prime și produse finite)

- hale în ramura metalurgiei neferoase (turnătorii, prelucrare, deșeuri etc.)
- ateliere, depozite de materii prime, de produse finite, de materiale.

2. Sînt fabricații care acum sînt rezolvate pe două niveluri, parterul fiind rezervat pentru instalațiile ajutoare și conducte, iar etajul rămînd pentru deservirea utilajelor. În acest caz, ori dispăre planșeul intermediar, ori se fac platforme metalice locale pentru deservire. Dăm mai jos cîteva exemple:

- în metalurgia neferoasă, halele pentru electroliză se pot face pe un singur nivel (de exemplu halele pentru electroliza aluminiului);

- hale pentru compresoare, avînd eventual subsoluri locale pentru diverse utilaje.

Acest sistem este realizat la Combinatul Chimic Victoria;

- hale pentru polimerizare, unde se pot realiza platforme locale de deservire.

3. O parte din fabricațiile care se rezolvă acum pe mai multe niveluri, pot fi realizate pe unul singur. Dacă procesele tehnologice sînt în cascadă, este de analizat introducerea elevatorilor, a pompelor etc., care de altfel există în cele mai multe cazuri.

Printre fabricațiile din această categorie sînt:

- fabrici pentru medicamente; la propunerea C.S.C.A.S., majoritatea construcțiilor din cadrul complexului de medicamente vor avea la proiectul de ansamblu variante de hale parter:

- hale pentru produse organice
- hale în fabricația coloranților
- hale în fabricația maselor plastice
- hale în fabricația cauciucului sintetic
- hale pentru metalurgia neferoasă (tratarea minereurilor, obținerea produselor intermediare etc.).

★

În ultimul timp s-au întocmit studii pentru uniformizarea clădirilor chimice (deschideri, travee, înălțimi, sarcini etc.). Din analiza acestor lucrări, pentru construcții etajate, pe principiul halelor universale se pot rezolva fabrici

pentru: mase plastice, fibre și fire sintetice, sinteze organice, medicamente, coloranți, lacuri și vopsele. Din punct de vedere tehnic, rezolvarea în acest fel este posibilă; un exemplu îl constituie proiectarea pentru fabricile de medicamente și coloranți. Sistemul constructiv poate fi realizat în două variante:

- stâlpi, grinzi și planșee din beton armat (monolit sau prefabricat);

- stâlpi și grinzi principale din beton armat (monolit sau prefabricat), grinzi secundare metalice cu planșee metalice (grătare sau tablă striată) sau plăci de beton armat. În acest caz, planșeele sînt demontabile.

Desigur, realizarea halelor universale în industria chimică este foarte dificilă, neputîndu-se compara cu cea din industria metalurgică sau cu construcțiile din industria ușoară.

Nouă, celor care proiectăm pentru industria chimică, ne revine ca o sarcină de mare răspundere rezolvarea proceselor tehnologice în acest sistem nou de construcții.

dar și cu spații suficiente pînă la blocurile de locuit, în vederea asigurării unor condiții normale de liniște și confort pentru locatari. Aceste spații sînt neobișnuite față de vechile străzi închise și întortochiate ale Brașovului pe care l-am moștenit. Brașoveanul obișnuit cu aspectul cartierelor vechi ale orașului, nu poate sesiza de la început caracterele specifice, distinctive, ale noului cartier astfel spațiat, el apărîndu-i monoton, nediferențiat. La aceasta contribuie și faptul că nu sînt încă realizate acele construcții (de ex. complexul centrului de cartier, blocurile înalte, punctele de deservire zilnică a populației) care vor juca un rol important în diferențierea spațiului, în crearea unor aspecte mai variate și specifice.

Factorul « spațiu de tip nou », primit defavorabil la început de ochiul locatarilor, nu constituie o piedică în crearea unor ansambluri cu caractere specifice ; trebuie însă să învățăm a-l realiza diferențiat, astfel ca populația să-l poată sesiza cu ușurință, să se obișnuiască cu el și să-l îndrăgească.

Uneori noile construcții sînt proiectate fără o adîncire suficientă a studiului mediului dat. În regiunea Brașov, de pildă, ca și în alte regiuni ale țării s-au construit unele ansambluri noi după principii de compoziție și cu elemente plastice arhaizante, cum ar fi cvartalul gării Făgăraș, care au rămas străine în structura orașelor.

De asemenea, unele « blocuri plombă », executate recent în orașele Agnita, Rupea, Sf. Gheorghe sau Tg. Secuiesc, sînt și vor rămîne încă mulți ani (pînă la restruc-turarea întregii lor zone) străine în mediul în care au fost realizate.

În ceea ce privește încadrarea într-un mediu dat, trebuie să menționăm că nu sîntem adepții unor construcții arhaizante. Nu credem că este indicat, ca de dragul încadrării în mediul existent, să construim într-un stil arhitectural ce a constituit expresia unei orînduiri dispărute pentru totdeauna din țara noastră. Dimpotrivă, sîntem convinși că promovarea unor expresii plastice noi, corespunzătoare vieții libere a oamenilor muncii în societatea socialistă, poate și trebuie să fie linia principală de urmat. De altfel, istoria arhitecturii dovedește că fiecare epocă s-a exprimat în limbajul ei propriu. În cadrul orașelor dezvoltate de-a lungul multor secole stilurile arhitecturale s-au juxtapus și acest lucru nu supără în general. Sînt și exemple negative în istoria arhitecturii. Tocmai spre evitarea unor astfel de cazuri trebuie să ne îndreptăm atenția. Credem că nu mărirea ferestrelor, nici sistemele sau materialele de construcție moderne stau la baza neîncadrării noilor construcții în mediul local, ci nerespectarea unor principii de compoziție a ansamblurilor date.

Este adevărat că trebuie apreciată judicios valoarea arhitecturală și plastică a ansamblului dat și apoi decisă soarta acestuia : merită să fie menținut și conservat sau poate și trebuie să fie înlocuit. În acest proces de gîndire este necesar să avem în vedere, pe lîngă valoarea plastică și istorică a ansamblului existent, și valabilitatea actuală a principiului compozițional urmărit. Trebuie luate în seamă multe considerente și răspunsul dat poate să difere nu numai de la om la om, dar poate fi diferit și în timp, în funcție de posibilitățile economice de realizare, într-o perioadă mai lungă sau mai scurtă a noilor ansambluri socialiste.

Găsim exemple în care unele construcții — de altfel valoroase în sine — sînt greșit amplasate, închizînd cele mai interesante perspective spre peisajul natural.

În ultimii ani, D.S.A.P.C.-Brașov a acordat o deosebită atenție acestei probleme. Astfel, la studiul cartierului de locuințe al Gării Noi din Brașov, avînd în vedere perspectiva interesantă oferită de peisajul natural la ieșirea din Gara Nouă, au fost făcute studii speciale care ofereau siguranța că noile construcții nu vor acoperi vederea asupra Timpei și a munților.

Se folosesc uneori fără discernămint unele proiecte -tip care nu corespund nevoilor și realităților de pe teren. Dispozițiile actuale nu permit în mod practic modificări importante în structura sau aspectul proiectelor-tip sau directive. La aceasta se mai adaugă uneori aplicarea rigidă a principiului folosirii unei singure tehnologii pe ansamblul dat (de exemplu panouri mari), ca și limitarea numărului de niveluri ale blocurilor de locuințe la $p + 4$ etaje.

În legătură cu aceasta se remarcă și gama insuficientă de proiecte-tip și directive existente. Astăzi, obiectele noastre nu sînt atît clădirile, cît ansamblurile ; avînd la bază programa care nu diferă esențial de la oraș la oraș, clădirile în sine au devenit foarte asemănătoare. Actualmente, nu cred că se poate cere ca forma fiecărei clădiri să fie esențial diferită, să aibă individualitatea ei. Dar putem pretinde existența unei game suficiente de clădiri-tip, care să ofere posibilitatea unui mare număr de combinații pentru realizarea unor ansambluri cu individualitate proprie. Considerăm

că ar trebui elaborate proiecte-tip mai variate, corespunzînd unor programe diferențiate. De exemplu, în cadrul temei locuințelor, gama proiectelor existente trebuie lărgită în primul rînd pentru necesitățile diverselor tipuri de familii.

Astfel ar trebui create proiecte-tip de apartamente pentru familii mici, de 1 cameră sau 1 1/2 cameră ; proiecte pentru familii mai numeroase cu copii mici, la care să fie posibilă supravegherea copiilor și în timpul nopții (printr-o legătură directă între dormitoare) ; proiecte de apartamente pentru familii cu copii mari, cu camerele comandate etc.

Elaborarea acestei game variate de proiecte-tip a devenit o sarcină urgentă. Pentru început, credem că D.S.A.P.C.-urile ar putea elabora unele proiecte re folosibile care să țină seamă în mai mare măsură de condițiile specifice ale fiecărei regiuni.

Considerăm de asemenea că s-ar putea revizui unele dispoziții privind folosirea proiectelor-tip și re folosibile, în sensul de a permite D.S.A.P.C.-urilor să facă unele modificări, datorită cărora proiectele să poată fi adoptate la specificul localității unde se aplică.

În privința principiului folosirii unei tehnologii unice pe un șantier, experiența arată că acest lucru nu aduce avantaje decît la șantierele relativ mici. În cazul unor șantiere care realizează sute de apartamente pe an, acest avantaj este pur teoretic. Dimpotrivă, existența a două tehnologii permite folosirea mai rațională a capacităților de producție ; și, în plus, în cazul unei întreruperi la una din tehnologii (de exemplu din cauza livrării neritmică a panourilor mari), forțele pot fi utilizate la construcțiile ce se realizează cu altă tehnologie. Folosirea a două tehnologii prezintă și calitatea că permite realizarea unor ansambluri mai variate. În mod practic, ansamblurile realizate pînă în prezent exclusiv din panouri mari suferă — atît la noi cît și în alte țări unde s-au aplicat — de o oarecare monotonie.

Modul de compunere a ansamblurilor cu blocuri de diverse înălțimii este de asemenea foarte important pentru înlăturarea pericolului monotoniei. Prin combinarea de clădiri cu numere de niveluri diferite se realizează totodată un aspect mai variat și mai atrăgător. Acest lucru este posibil prin prevederea unor construcții joase pentru magazine și alte dotări, precum și prin construcții mai înalte, cu apartamente mici, care să creeze în ansamblu perspective interesante și mai multă expresivitate.

În ansamblurile noastre folosirea artelor plastice nu este încă la nivelul posibilităților existente. Pictorii și sculptorii noștri și-au afirmat în diverse ocazii capacitatea creatoare în domeniul plasticii monumentale. Aceasta s-a făcut însă sporadic și nu în mod organizat. Este necesară coordonarea eforturilor îndreptate spre realizarea unei sinteze a artelor în ansamblurile arhitecturale.

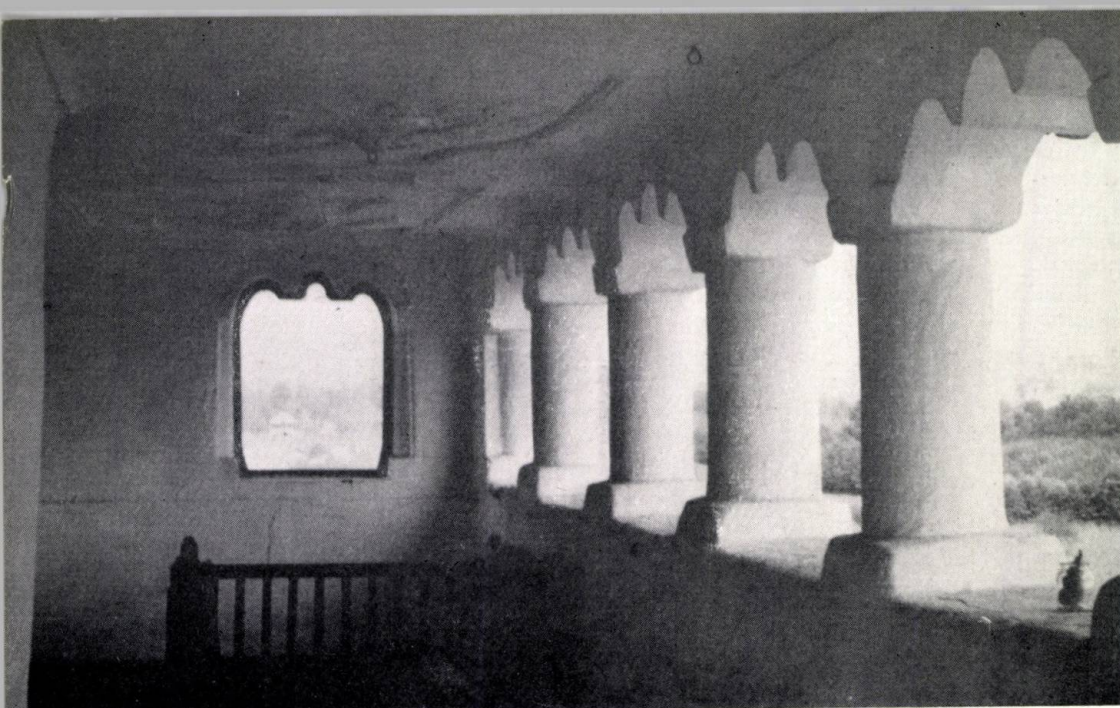
Un basorelief bine plasat pe o fațadă, o fîntînă artistic executată într-un ansamblu, o pictură murală, un panou în zgrăfitto pot aduce nu numai variație, dar contribuie și la educarea artistică a maselor largi, la înveselirea și umanizarea construcțiilor noastre, ca și la atribuirea celui specific — prin subiect și prin modul personal de realizare — a cărui înfăptuire o urmărim.

De asemenea, pentru a da un caracter individual, specific orașelor noastre, trebuie să avem grijă să prevedem și unele construcții unicate. Chiar dacă realizarea acestora nu este amplificată în etapa actuală, trebuie rezervate terenurile necesare, astfel dispuse încît să pună în valoare construcțiile viitoare care vor constitui puncte importante, de interes deosebit, ce vor individualiza ansamblul.

Pe aceeași linie a individualizării expresiei plastice a noilor ansambluri trebuie vorbit și de modul de realizare a plantațiilor. Amenajările exterioare se mai execută cu timiditate ; nu se folosesc încă în suficientă măsură arbori mari dezvoltăți, ci arbuști care ajung să corespundă scopului numai după mulți ani de zile. Este necesar să se acorde acestei probleme o atenție mai mare, creîndu-se totodată și obiectele de mobilare și agrementare a spațiilor verzi : fîntîni, bănci și locuri de odihnă, locuri de joc pentru copii, vase decorative sau opere de artă plastică.

★

Incontestabil că munca pentru găsirea unor expresii plastice, specifice fiecărei localități, necesită încă eforturi susținute. Colectivele de arhitecți vor trebui să muncească cu perseverență pentru ca la noile ansambluri, realizate în condițiile unei tehnici avansate, cu producție în serie, să poată fi evitată monotonia și uniformizarea, creîndu-se pentru oamenii muncii un mediu construit optimist, variat și personal, în care viața să se desfășoare în cele mai bune condiții.

TREI CULE DIN OLTENIA

Una din cele mai interesante categorii de monumente istorice păstrate în țara noastră din perioada de descompunere a orânduirii feudale o formează *cule* (clădire întărită în formă de turn), construcție specifică din Oltenia și regiunea Argeșului.

Datorită arhitecturii lor, cu unele caracteristici militare, datorită condițiilor istorico-sociale care au determinat apariția și răspîndirea lor numai pe o arie limitată, precum și faptului că s-au păstrat într-un număr relativ mic, aceste monumente, neglijate în trecut, au intrat tot mai mult în sfera de preocupări a Direcției Monumentelor Istorice din C.S.C.A.S.

După restaurarea culei lui Tudor Vladimirescu din Cerneți (actualmente Muzeul Regional «Porțile de Fier»), în 1962 au început lucrările la Cula Nouă din Măldărăști, iar anul acesta se vor restaura culele din Groșera, Cernătești și Broșteni.

Culele au apărut în Oltenia și în ținutul Argeșului în secolul al XVIII-lea, numărul lor continuînd să crească în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Apariția și răspîndirea lor numai în ținuturile de vest ale Țării Românești *) este explicată de condițiile de viață din perioada amintită, cînd aceste ținuturi erau supuse în permanență incursiunilor de pradă ale bandelor de jefuitori turci din raiaua Vidinului, pe care Imperiul Otoman în decădere nu le mai putea ține în friu și cărora conducerea turco-fanariotă a țării nu le mai putea opune o forță armată.

Ascuțirea luptei de clasă în această perioadă, reflectată în atacurile grupurilor de haiduci, a contribuit de asemenea la apariția culelor.

Aceste construcții sînt în general ridicate de mici boieri, oameni de țară, care trăiau în majoritatea timpului pe moșiile lor.

Turnurile întărite pe care și le construiau serveau atît ca locuințe, cît și ca sedii gospodărești pentru organizarea și conducerea muncilor agricole, în caz de primejdie ele devenind puncte fortificate de apărare. Pentru acest ultim scop, culele erau construite în locuri dominante, de unde se putea supraveghea atît cea mai mare parte a moșiei, cît mai ales drumurile de acces situate de-a lungul văilor, pe unde puteau să se apropie grupurile înarmate.

Construite în general pe un plan pătrat, aceste mici fortărețe cu ziduri groase, străpunse de înguste metereze pentru tragere, au aproape toate cîte trei niveluri, o singură intrare închisă cu uși masive de stejar, ferecate, iar la catul de sus un pridvor de zid sau un foișor de lemn.

Beciurile, unele boltite, altele cu planșee puternice din lemn, sprijinite pe stîlpi masivi de stejar ciopliți cu barda, adăposteau în caz de asediu provizii și animale. Unele aveau de asemenea și o fîntînă.

Accesul la nivelurile superioare se face în general de la nivelul I, printr-o scară cu trepte solide de stejar, scară închisă uneori la catul doi cu un chepeng care în caz de primejdie se zăvoarea.

Din pridvorul mărginit de arcade joase susținute de coloane de zidărie, se putea admira peisajul și totodată se puteau cerceta împrejurimile pînă departe.

★

Dintre culele în curs de restaurare, cele mai valoroase din punct de vedere arhitectural și care în general și-au păstrat formele lor originale sînt desigur cele de la Groșera, Măldărăști (*Cula Nouă*) și Cernătești.

Cula Crăsnaru din Groșera (raionul Filiași) a fost ridicată pe la 1750 de boierul Barbu Cocos, fiind restaurată pentru prima oară de nepotul său Ahil Crăsnaru.

Construită în formă de turn, avînd baza de 8×8 m și înălțimea de 12 m, cula a fost ridicată pe o poziție dominantă care-i asigură o vedere largă spre valea Turburei și a Gilortului, cu posibilități de apărare apropiată pe aceste direcții.

Beciul (3×8 m) și cele două caturi sînt prevăzute cu numeroase vizoare și metereze de tragere care străpung zidurile de cărămidă groase de 1 m; ușa de intrare din stejar masiv este formată din trei piese tăiate din cîte o

*) Cula de la Furnicoși (Muscel), azi dispărută, este semnalată a fi cea mai răsăriteană.

Arhitect TITU EVOLCEANU

În ziua de 1 august 1963 a încetat din viață arhitectul Titu Evolveanu, membru în consiliul de experți al Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare.

Arhitectul Titu Evolveanu s-a născut la București la 31 iulie 1900. După absolvirea Facultății de arhitectură din București, arhitectul Titu Evolveanu a depus o activitate neîntreruptă în arhitectură și urbanism.

Pentru meritele sale pe tărîm profesional, arhitectul Titu Evolveanu a fost distins cu „Ordinul Muncii”.

Tovarășii săi de muncă și cei ce s-au bucurat de îndrumările și sfaturile sale îi vor păstra o neștearsă amintire.

Comitetul de Stat pentru Construcții,
Arhitectură și Sistematizare
Uniunea Arhitecților din R.P.R.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

Manifestări la Casa Arhitectului

CONFERINȚE

Marți 4 iunie a.c., arh. I. Lucăcel a făcut o prezentare de diapozitive colorate cu tema «Arhitectura nouă și veche în Italia».

În ciclul de conferințe «Probleme de materialism istoric», conf. univ. I. Rebedeu a vorbit în ziua de 11 iunie a.c. despre «Știința ca formă a conștiinței sociale».

Inginerii M. Anghelescu, D. Costescu și Fl. Gheorghiu din INCERC au făcut în ziua de 25 iunie a.c. — în cadrul ciclului «Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică» — o expunere cu tema «Sisteme și materiale noi pentru construcții și finisaje». Expunerea a fost însoțită de proiecții și de prezentarea unor mostre de noi materiale de construcții și finisaje.

EXPOZIȚII

La 28 mai a.c. s-a deschis expoziția de fotografii, cu subiectul «Construcții spitalicești din țările nordice». Expoziția a fost închisă la 12 iunie a.c.

Între 12 și 25 iunie a.c., în sălile Casei Arhitectului au fost prezentate în mod omagial fotografii ale principalelor lucrări realizate de academician arh. Petre Antonescu, cu ocazia aniversării a 90 de ani de la nașterea ilustrului profesor și arhitect.

Tot în sălile Casei Arhitectului au fost expuse — între 15—30 iunie a.c. — o serie de lucrări personale (desene și acuarele) ale arhitecților I. Traianescu, Ligia Dolinescu și Gh. Tofan.

În cadrul acordurilor dintre uniunile de arhitecți, o expoziție de arhitectură din R. P. Română, compusă din 47 de panouri, a fost trimisă de U.A. în cursul lunii iunie la Budapesta și în alte orașe ale R. P. Ungare.

DISCUȚII DE CREAȚIE

În zilele de 8 și 9 iunie a.c., a avut loc la Arad o consfătuire cu tema «Sere automatizate», organizată de Secția de arhitectură industrială și agricolă a U.A. Au luat parte arhitecți și ingineri din institutele I.S.P.A. și I.S.P.E., de la întreprinderea «Metalica», Trustul Central Gostat, D.S.A.P.C.-București, D.S.A.P.C.-Constanța, D.S.A.P.C.-Banat, precum și reprezentanți ai C.S.C.A.S. și ai U.A.

Au fost prezentate trei referate de către arhitecții I. Vogel, arhitect-șef al I.S.P.A., V. Popescu din I.S.P.A. și E. Ujj de la D.S.A.P.C.-Banat.

DEPLASĂRI DE STUDII

Un grup de 24 de arhitecți din București au vizitat în zilele de 8 și 9 iunie a.c. principalele obiective de arhitectură industrială și civilă din orașele Hunedoara, Alba Iulia și Deva.

O altă deplasare de documentare a fost făcută la Iași, în zilele de 15 și 16 iunie a.c., cu participarea a 26 de arhitecți. Au fost vizitate noile construcții din oraș, precum și o serie de monumente istorice.

Între 21—30 iunie, un grup de 37 arhitecți români au făcut o călătorie de studii în țara vecină și prietenă — R. P. Ungară. Grupul a vizitat noi construcții industriale și noi clădiri de locuit în orașele Budapesta și Pecs, precum și în regiunile Balaton, Estergom și Visegrad.

VIZITE DE PESTE HOTARE

În cadrul schimburilor culturale, în cursul lunii iunie, U.A. a primit vizita unei delegații de arhitecți francezi — J. H. Le Môme și N. Boutet de Monvel — care au vizitat realizările arhitecturale și urbanistice, precum și monumentele istorice din Capitală, din Brașov și Galați și noile complexe de odihnă și recreație de pe litoralul Mării Negre.

Alte două delegații — bulgară și cehă — compuse din arhitecții bulgari R. G. Ribarov, G. D. Papazov și respectiv — arhitecții cehi M. Barton și M. Chorvat, au vizitat principalele obiective arhitecturale din București, Ploiești, Brașov, Galați și noile realizări de pe litoral.

Cula din Cernătești

(continuare din pag. 59)

Pridvorul, construit din lemn pe fațada principală, se continuă pe laturile nord și sud cu un foișor, tot din lemn, prin care se comunică cu anexa sanitară a clădirii, adăugată ulterior pe latura opusă fațadei.

Fiind construită în panta ușoară a dealului Obeanu cula este sprijinită de un puternic contrafort care îi dă un aspect original și pitoresc.

★

Dat fiind că unele din culele Olteniei, reparate în trecut de foștii lor proprietari, și-au pierdut o parte din elementele lor caracteristice (Cula Veche din Măldărăști, Cula din Curtișoara) s-au luat măsuri ca lucrările de restaurare în curs de execuție la culele din Groșera, Măldărăști, Cernătești și Broșteni, să asigure conservarea acestor monumente în forme cât mai apropiate de cele autentice.

Ca urmare, lucrările proiectate la aceste monumente se reduc la consolidări și reparații capitale, pentru a li se reda rezistența și durabilitatea pierdută prin degradări sau lipsuri.

Astfel se vor reface acoperișurile cu învelitorile de șită, se vor consolida planșeele prin grinzi de beton armat, se vor face subzidiri și țeseri de crăpături. În interior se vor executa reparații la scări, dușumele, uși, ferestre, precum și tencuieli și zugrăveli.

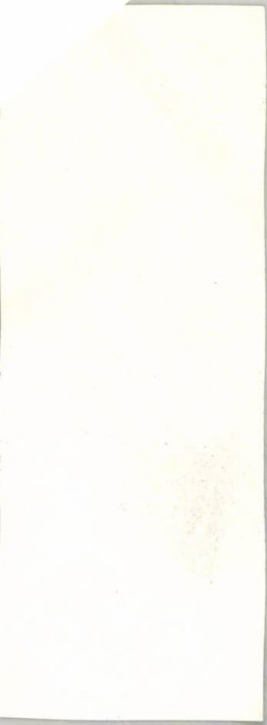
La Cula Nouă din Măldărăști se va face și amenajarea zonei de protecție, consolidându-se și completându-se zidul de împrejmuire a culei și poarta de intrare, iar la cula din Cernătești se va reface și se va consolida foișorul de lemn.

I. Focșeneanu

ERATA

La pag. 45, dintr-o eroare, cifrele legendelor au fost decalate cu 1; astfel, în loc de 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28 trebue citit 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27.

40538

Lei 15

E 1689

5

1963

architectura RPR

arhitectura RPR

s u m a r

Arh. Victor Agent
* * *
Arh. Viorica Petrovici
* * *

Arh. Mihail Caffé

Arh. Coloman Rado
Arh. Mircea Damian
Arh. Andrei Varnai

Arh. Lucian Popescu

Arh. Virgil Nițulescu
Arh. Ligia Dumitrescu

Prof. arh. Ascanio Damian, arh.
Constantin Enache

Prof. arh. Ladislau Adler

● LOCUINȚE

BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL TEI—BUCUREȘTI	2
LOCUIȚA RURALĂ ȘI RECONSTRUCȚIA SOCIALISTĂ A SATELOR	8
CLĂDIRI DE LOCUIT CU 2 NIVELURI ÎN MEDIUL RURAL	10
LOCUIȚE NOI ÎN ȚARĂ	13

● DIN ACTIVITATEA D. S. A. P. C.

UNELE PROBLEME ALE PROIECTĂRII DE ARHITECTURĂ ȘI URBANISM ÎN REGIUNEA MUREȘ AUTONOMĂ MAGHIARĂ	18
ASPECTE ALE ACTIVITĂȚII DE PROIECTARE ÎN REGIUNE	21
SISTEMATIZAREA PĂRȚII CENTRALE A ORAȘULUI TG. MUREȘ	24
PROBLEME RIDICATE DE CONSTRUCȚIA NOILOR ANSAMBLURI DE LOCUIT ÎN ORAȘUL TG. MUREȘ	28
SPAȚII COMERCIALE ȘI DE DESERVIRE ÎN REGIUNE	36

● UNITĂȚI COMERCIALE

RESTAURANTUL « FERVIARUL » BUCUREȘTI	41
MAGAZINE PE CALEA GRIVIȚEI BUCUREȘTI	42

● ÎNVĂȚĂMÎNT

ÎNVĂȚĂMÎNTUL DE ARHITECTURĂ OGLINDIT ÎN EXPOZIȚIA PROIECTELOR DE DIPLOMĂ ALE STUDENȚILOR INSTITUTULUI DE ARHITECTURĂ « ION MINCU » — PROMOȚIA 1963	46
--	----

● DE PESTE HOTARE

OSCAR NIEMEYER ȘI ORAȘUL BRASILIA	52
-----------------------------------	----

● CRONICA

EXPOZIȚIA « CINCI ANI DE PRODUCȚIE A PRIMEI PROMOȚII DE TEHNICIENI-ARHITECȚI »	58
DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR	60

5

ANUL XI NR. 5 (84) 1963

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Conf. arh. M. ALIFANTI, arh. M. BERCOVICI, arh. M. CAFFÉ, prof. arh. M. LOCARING, A. LUPESCU, arh. M. MELICSON (redactor șef), arh. C. MOȘINSCHI, arh. GH. PAVLU, conf. arh. G. PETRAȘCU

BUCUREȘTI — RAIONUL 30 DECEMBRIE — STR. EPISCOPIEI NR. 9

||||| noi ansambluri de locuințe |||||

BLOCURI DE LOCUINȚE ÎN CARTIERUL TEI—BUCUREȘTI

Autor: arh. V. Agent (șef de proiect)

Colaboratori:

Arhitectură: arhitecții N. Pruncu, Margareta Dumitriu

Rezistență: inginerii V. Aprozeanu, A. Marcovici

Institutul Proiect-București

Vedere de ansamblu a noilor blocuri de locuințe

În nr. 1/1961 al revistei « ARHITECTURA R.P.R. » a fost prezentat un amplu material privind proiectarea și realizarea ansamblului de locuințe din jurul Circului de Stat din București (1959—1961).

În această etapă s-au construit 727 de apartamente, 11 magazine și unități pentru deservirea populației, precum și o școală cu 24 săli de clasă. Parte din aceste apartamente au fost proiectate în blocuri cu $p+8$ niveluri, dispuse spre căile de circulație importante pe care se deschid cele două accese principale spre clădirea Circului de Stat.

Restul de apartamente sînt cuprinse în blocurile cu $p+4$ niveluri dispuse pe ambele laturi ale esplanadei de acces dinspre inelul II (șos. Ștefan cel Mare). Clădirile executate sînt numerotate de la 1—7.

Proiectul întocmit inițial prevedea și dezvoltarea în perspectivă a construcțiilor ce urmau să completeze ansamblul pe laturile de nord-est și nord-vest ale parcului Circului de Stat.

În conformitate cu aceste prevederi s-a proiectat și executat în anii 1961—1963 un nou lot cuprinzînd 374 de apartamente, distribuite în blocurile 17, 18, 19, 20. Acestea sînt clădiri cu $p+8$ niveluri, dispuse pe latura de nord-est a parcului, de-a lungul străzii Județului și orientate cu fațada principală spre oglinda de apă a lacului. Blocul 17 este un bloc linear cu o fațadă de 122,00 m și are 170 de apartamente, distribuite în 3 tronsoane.

Blocurile 18, 19, 20 sînt construcții de tip punct avînd o lungime de fațadă de 48,00 m și conțin fiecare cîte 68 de apartamente.

Cu, noile blocuri construite, numărul apartamentelor din ansamblul Circului de Stat crește la 1101.

Noile blocuri au fost amplasate perpendicular pe axul bd. Lacul Tei, bulevard ce limitează spre nord-vest parcul Circului de Stat. Construcțiile sînt dispuse decalat una față de alta, în scară, astfel rezolvată încît să permită o înscriere cît mai justă față de amplasament, suprafața de teren rezervată pentru construcție fiind condiționată de oblicitatea străzii Județului.

Noua grupare, compusă din 4 blocuri desfășurate pe un front de cca. 380,00 m, este împărțită în două printr-o distanțare a spațiului dintre blocurile 17—18 sensibil mărită și corespunzînd cu prelungirea bd. Ghica-Tei, în al cărui cap de perspectivă este amplasată clădirea Circului de Stat, reflectată pe suprafața oglinzii de apă a lacului.

Dominanta compoziției o constituie silueta orizontală a blocului 17. Întregul front este pus în valoare de acest element major, precum și de succesiunea ritmată formată de celelalte 3 blocuri-punct, blocuri ce avansează spre interiorul parcului într-o suită echilibrată armonios, îmbinată cu peisajul creat de vegetația înconjurătoare.

Cele 4 blocuri de locuințe realizate, reprezintă un plus de suprafață construită de 23 425 m² și 11 456 m² suprafață locuibilă ce permite cazarea a cca. 1 500 persoane.

Proporția pe specific de apartamente este următoarea: 83 de apartamente de 1 cameră, 179 de apartamente de 2 camere și 112 apartamente de 3 camere; la acestea corespunde — cu unele variații condiționate de amplasare față de tronson și nivel — o suprafață locuibilă, respectiv de 19,36 m², 29,70 m² și 40,18 m².

Apartamentele sînt dispuse cîte patru la scară și pe nivelul curent 2 de 2 camere și 2 de 3 camere. Apartamentele de 3 camere au dublă orientare.

Accesul spre holul de intrare în bloc se poate face atît dinspre parc cît și dinspre str. Județului.

Toate apartamentele, în afara acelor de la parter, sînt prevăzute cu logii sau balcoane.

Modul de distribuție alternată, de la nivel la nivel, a balcoanelor și logiilor pe fațadele principale, combinat cu o dispunere variată a culorii pe aceste elemente de construcție, a permis să se obțină o tratare de o factură nouă, interesantă și atrăgătoare, care impresionează totuși printr-o rezolvare unitară de ansamblu.

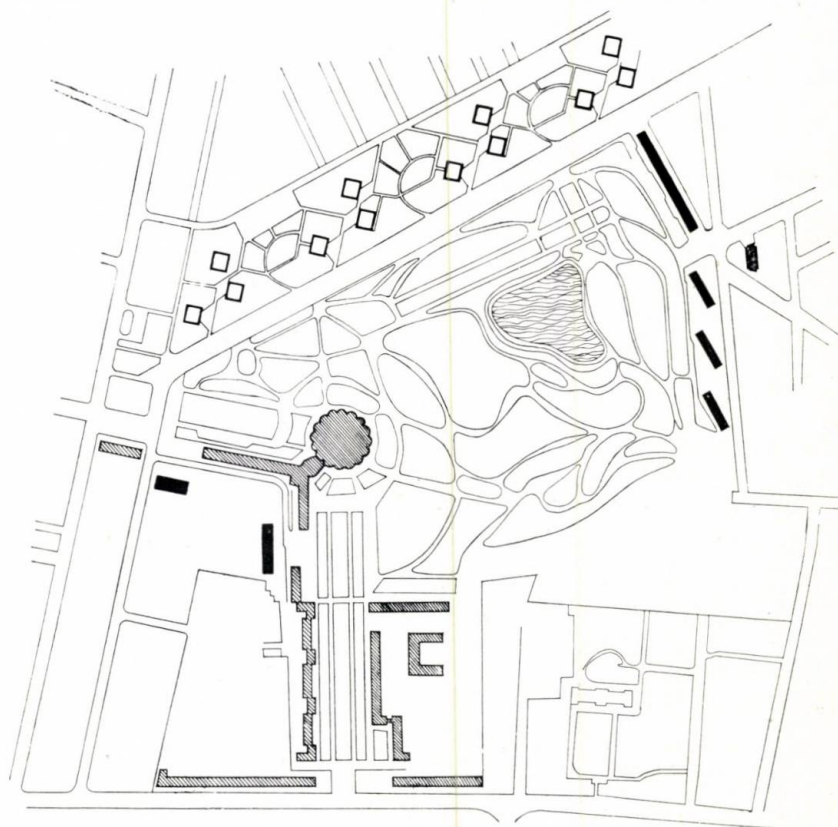
În rezolvarea siluetei blocurilor s-a urmărit o marcă specială a orizontalei. Această marcă se realizează, pe de o parte, prin cuprinderea etajelor curente într-un volum compus independent avînd suprafața de bază mărită prin ieșirea în consolă practică pe fațadele laterale și principale, totul ridicat pe un soclu de înălțimea parterului, tratat în placaj de cărămidă aparentă de culoare gălbuie.

(continuare în pag. 7)

Două dintre noile blocuri

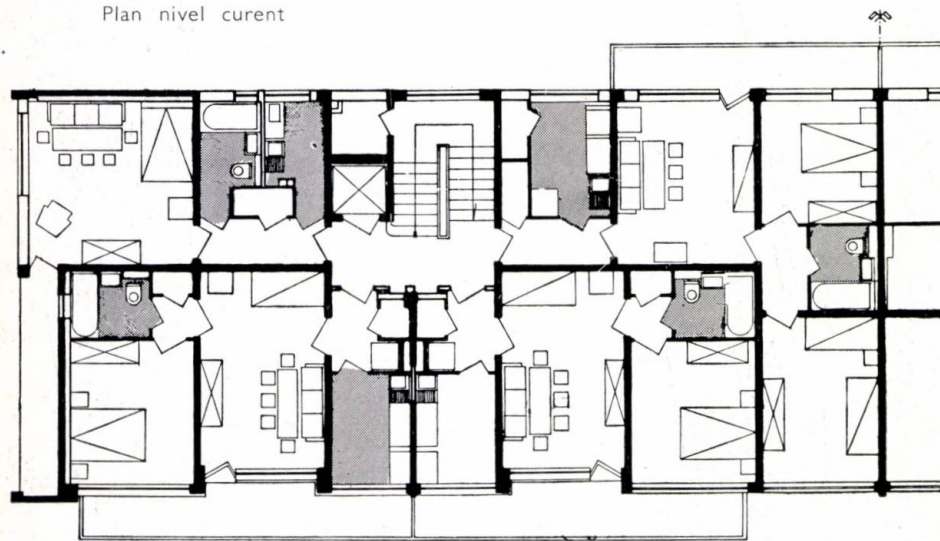
Planul de situație al cartierului de locuințe Lacul Tei

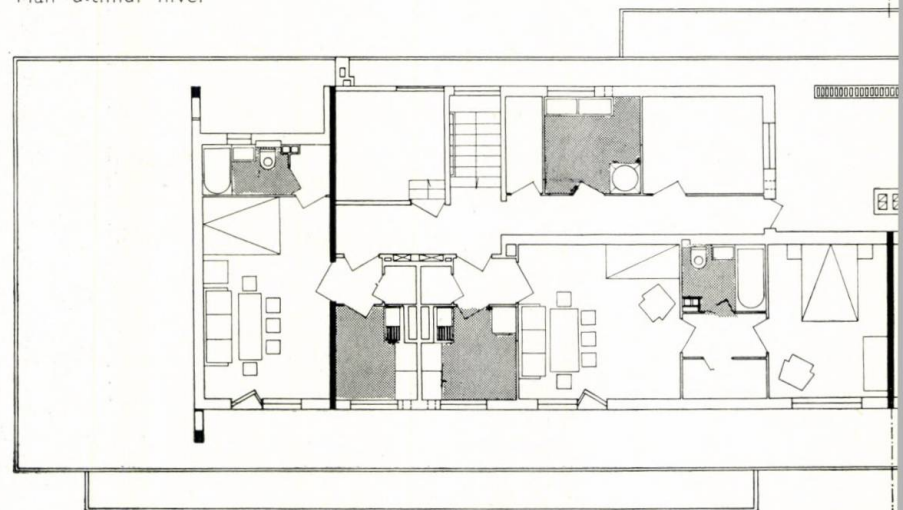

Blocuri din ansamblu

Plan nivel curent

Plan ultimul nivel

Bloc din ansamblu

5

Marcarea orizontalei se obține și prin distribuirea alternată pe verticală, în benzi de plin și gol, constituind registrele ferestrelor și parapetelor și care formează fundalul pe care este aplicată țesătura jucată a balcoanelor.

Întreaga compoziție este unificată și ajutată de aplicarea culorii.

Benzile golurilor de ferestre sînt în culoare gri-verzuie, făcînd să dispară verticalele diaframelor despărțitoare dintre încăperi ca și tîmplăria de fațadă. Benzile parapetelor de ferestre sau de balcoane-logii sînt colorate alternat, în alb și bleu-ceruleum, alternanță ce permite realizarea unei țesături armonios compuse într-o factură și nuanță asemănătoare cu a grupării de locuințe realizată anterior și care se înscrie foarte bine în coloritul vegetației parcului.

Sistemul constructiv este cu diafragme din beton armat (15 cm grosime) dispuse în ambele sensuri în sistem fagure, armate numai pe 3 niveluri. Pereții exteriori s-au executat din zidărie eficientă, iar planșeele din beton armat monolit.

Sistemul constructiv permite realizarea unor spații de locuit cu volum interior curat, fără stîlpi și grinzi aparente; permite, de asemenea, o reducere sensibilă a consumului de oțel-beton în comparație cu construcțiile pe schelet de beton armat. Acest lucru face posibilă reducerea consumului de cherestea, prin folosirea panourilor de inventar cu tegofilm, fapt ce duce și la obținerea unor suprafețe curate ce se pot finisa ușor și deci mai economic.

Ansamblul de locuințe al Circului de Stat se va completa definitiv după ce vor fi realizate și construcțiile de locuințe și dotări proiectate pe latura de nord-vest a bd. Lacul Tei.

Proiectele întocmite și care vor intra în execuție în viitor prevăd amplasarea a 12 blocuri-turn cu p+12 niveluri, executate cu cofraje glisante și dispuse în 4 grupe a câte 3 blocuri, totalizînd 600 de apartamente.

Întregul ansamblu va conține deci 1 700 de apartamente.

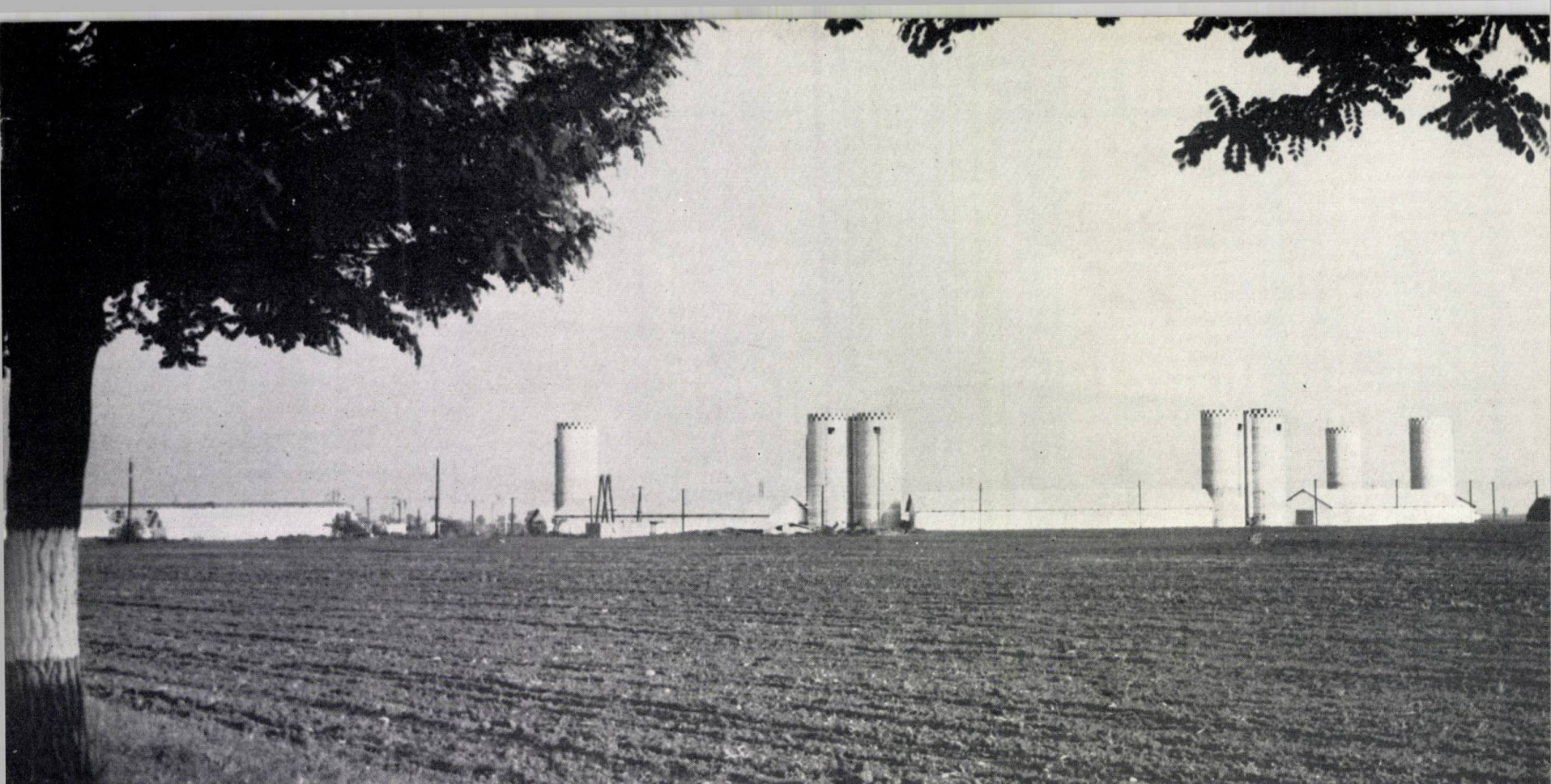
Se prevede, de asemenea, amenajarea a două centre comerciale, construite ca unități independente, și care vor cuprinde 20 de unități comerciale de deservire a populației și de prestări de servicii.

Ansamblul se va completa cu un garaj subteran cu o capacitate de 100 de autoturisme, o școală cu 24 de clase, un dispensar cu 2 circumscripții sanitare, o bibliotecă de cartier, localuri pentru creșă-grădiniță, parcaje, spații de joc și recreație, activități sportive, precum și cu extinderi ale spațiului verde plantat.

Arh. V. AGENT

Bloc din ansamblu — Detaliu de fațadă

Vedere de ansamblu a gospodăriei agricole de stat - Băicoi

LOCUINȚA RURALĂ ȘI RECONSTRUCȚIA SOCIALISTĂ A SATELOR

Trecerea țăranimii pe calea gospodăriilor colective, victoria deplină și definitivă a socialismului la orașe și sate reprezintă o mare victorie a întregului popor condus cu înțelepciune de partid. Gospodăriile colective și de stat dispunând de un fond funciar și zootehnic, de utilaje moderne și de cadre calificate constituie calea prin care țăranimea muncitoare se îndreaptă cu repeziune spre progresul material și cultural, spre lichidarea treptată a deosebirilor dintre sat și oraș. Înglobarea griculturii în economia socialistă națională face posibilă creșterea productivității muncii agricole, creșterea cantității și calității produselor agro-zootehnice. Integrarea acestui sector economic de mare importanță în țara noastră în cadrul relațiilor de producție socialiste dă libertate de

acțiune și în acest domeniu legii economice a dezvoltării planice proporționale, și prin urmare extinde rolul activ economico-organizatoric al statului socialist, ca instrument de realizare a cerințelor obiective ale legilor economice și sociale.

Aceste condiții generale fac să se contureze la orizontul preocupărilor urbanistice și arhitecturale (centrale sau regionale) probleme noi, legate de sistematizarea teritoriului, a regiunilor și localităților rurale, de reconstrucția socialistă a satului.

În această situație, apare clară necesitatea unor acțiuni coordonate care să cuprindă atât studiile de sistematizare teritorială, de structurare rațională a rețelei de centre agricole, cât și cele privind dotarea

edilitară, sistematizarea localităților, construcția de locuințe și de dotări social-culturale și de deservire. În același timp, apare necesar să se desfășoare o serie de studii, care, pe baza analizei evoluției și transformărilor ce apar și vor apare în gospodăria țărănească în urma colectivizării, să elaboreze temele de proiectare și apoi soluțiile cele mai adecvate viitorului trai al țăranului colectivist. Aceste studii vor trebui să stabilească și căile concrete în ce privește construcția, pentru lichidarea treptată a diferențelor dintre sat și oraș.

Pornind de la aceste premize, C.S.C.A.S. (prin organizațiile regionale de proiectare) și ISCAS au întreprins între anii 1959—1960 o serie de studii asupra condițiilor de locuire pe regiuni, efectuând o vastă lucrare de documentare asupra locuinței țărănești în regiunile Dobrogea, Brașov și Banat și colectând propuneri de tipuri rurale din aproape toate regiunile țării. Din analiza acestor prime studii a reieșit necesitatea stabilirii unei clasificări a categoriilor sociale (după ocupație) în vederea precizării programelor diferite pentru locuințe. De asemenea este necesară, în vederea sistematizării, o serie de dotărilor social-culturale și de deservire. Pe baza analizei tendințelor de dezvoltare și a cunoașterii sarcinilor de plan ale producției agricole, a mai apărut necesar să se stabilească o etapizare a sistematizării și reconstrucției rurale, atât în ce privește programele funcționale cât și în ce privește sistemele constructive și echiparea tehnico-edilitară.

În fine, a apărut clar că odată cu stabilirea categoriilor de programe (tipuri) și cu prevederea etapelor de realizare este necesară elaborarea unui studiu privind căile de finanțare și de execuție a construcțiilor satești, ținând seama de toate condițiile locale, de materiale, manoperă, utilaje, ca și de cerințele ridicării continue a calității construcțiilor, a productivității muncii și de utilizare rațională a resurselor materiale.

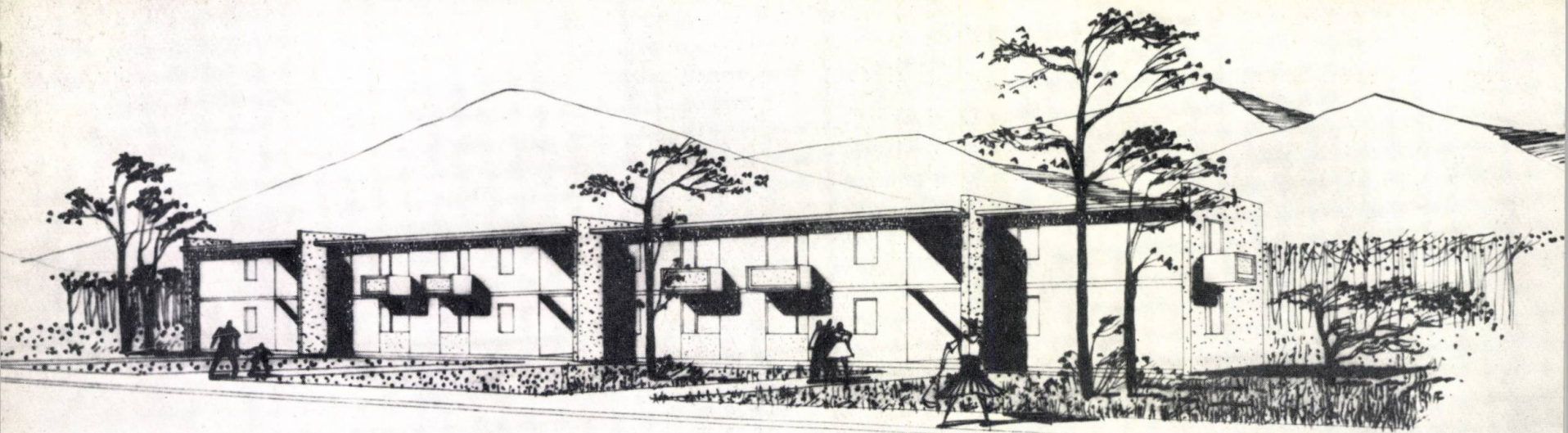
În aprilie 1961, ISCAS a elaborat o nouă temă la cererea C.S.C.A.S., prin care se expun principalele probleme ce se cer a fi rezolvate în afara proiectării, precum și propunerile de eșalonare în proiectarea locuinței rurale. Pe această bază avem astăzi în curs de elaborare la I.P.C.T. un studiu cu caracter sociologic, demografic și economic, menit să dea primele date asupra evoluției programelor de locuințe rurale pe baza analizei situației existente. Acest studiu este corelat cu studiile de sistematizări teritoriale elaborate la ISCAS și va fi urmat în anul 1964 de o serie de lucrări complementare importante privind dezvoltarea în perspectivă a programului locuinței, organizarea execuției, materialele,

precum și căile de finanțare. Aceste studii vor permite stabilirea celor mai adecvate metode de tipizare, în condițiile date. Dar, paralel cu aceste studii care trebuie să aibă ca încheiere trecerea la o proiectare rațională pentru *locuințele satești de tip nou* destinate *satelor de tip nou*, viața a pus proiectării o serie de sarcini concrete, de imediată actualitate. Una, este aceea de a elabora o serie de schițe directive, pe baza datelor actuale privind funcțiunile gospodăriei țărănești, în așa fel încât să se poată da o orientare mai avansată constructorilor individuali care solicită autorizațiile de construcție. Această serie, în curs de definitivare în atelierul arh. T. Ionomu din I.P.C.T., va constitui un material documentar și directiv în ajutorul organelor locale.

O altă sarcină imediată și concretă este de a se realiza locuințe cu un confort sporit (în funcție de condițiile edilitare locale) — în esență destinate construcțiilor din fonduri de stat. În 1961—1962 au fost elaborate în atelierul arh. Gh. Negreanu, din sectorul de tipizări al ISCAS, primele proiecte directive de clădiri parter și p+1 pentru mediul rural (autori arh. Viorica Petrovici, arh. Adriana Țiulescu), iar în anul 1962, la cererea GOSTAT, pe baza acestor secțiuni directive s-au proiectat 5 blocuri-tip în faza de proiect-tip (șef de proiect arh. Viorica Petrovici); și pe baza acestora sînt în curs de rezolvare numeroase locuințe în mai toate regiunile țării. Acest proiect constituie o primă formă de a introduce la sat un nou tip de locuință cu confort apropiat de cel orășenesc, iar punerea clădirilor în folosință va permite să se tragă și unele concluzii asupra dezvoltării viitoare a proiectării de locuințe satești.

Fără a subaprecia sarcina de a elabora tipuri de locuințe satești cât mai variate și mai confortabile, considerăm că, în etapa actuală, în care o serie de probleme cum sînt mărimea satelor, densitatea de construcție, organizarea teritoriilor agricole, rezolvarea lucrărilor edilitare (fără de care nu e de conceput o creștere a gradului de confort) problema încălzirii, a organizării execuției lucrărilor și altele nu sînt încă rezolvate, existența unui material directiv pentru constructorii individuali și a unei colecții de proiecte-tip (ce poate fi mărită) pentru investitorii de stat, va satisface în bună parte necesitățile imediate. Acest sortiment actual constituie un front de acoperire în spatele căruia se pot pregăti cu temeinicia necesară unei astfel de acțiuni, studiile și proiectele de perspectivă ce vor putea începe a fi puse în aplicare în următorii 2—3 ani pe o scară din ce în ce mai largă.

M. C.

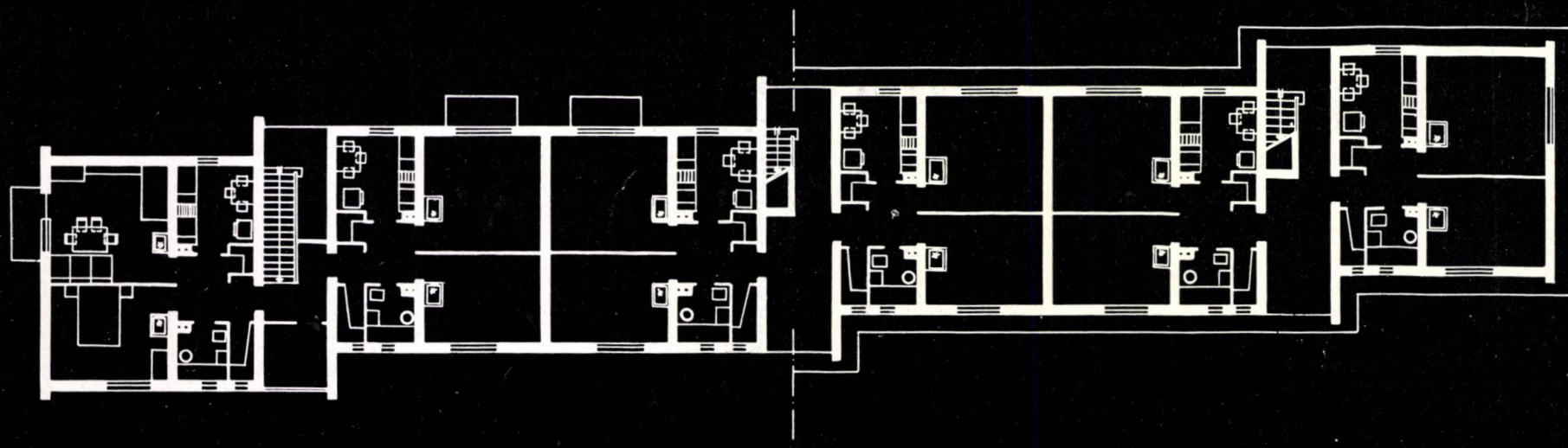
CLĂDIRI DE LOCUIT CU DOUĂ NIVELURI ÎN MEDIUL RURAL

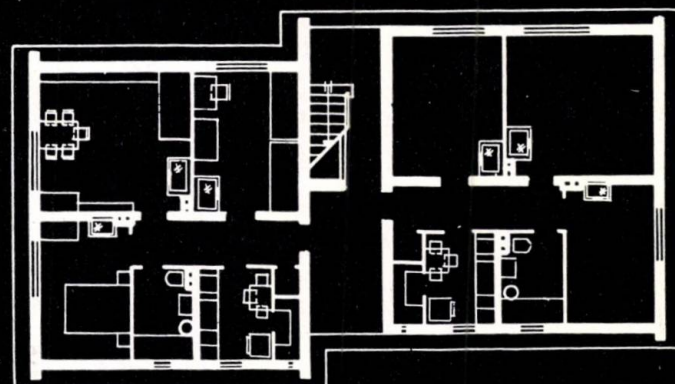
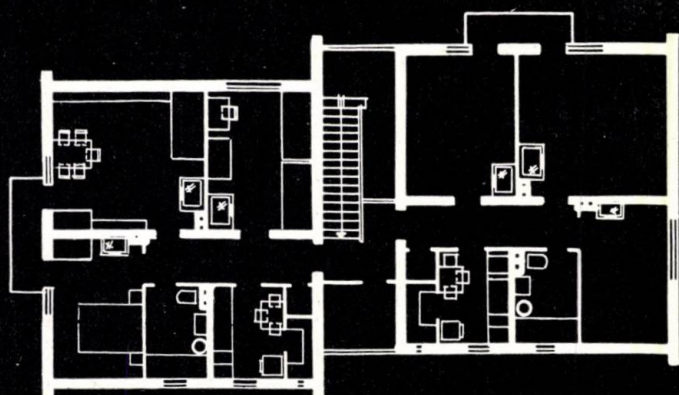
Autor, arh. *Viorica Petrovici*
ISCAS

Dezvoltarea orașelor și satelor noastre ca și unele necesități urbane locale, izvorâte din studiile de sistematizare, au readus în actualitate problema construirii clădirilor joase, cu numai două niveluri.

În mediul rural, Trustul central GOSTAT, beneficiar. lucrărilor, urmărește să asigure prin aceste construcții cazarea muncitorilor agricoli, atât la sate (în vatra satului), cât și în cadrul SMT-urilor și GOSTAT-urilor. În acest scop, în anul 1963 urmează a se realiza o investiție de aproximativ 100 milioane lei.

Categoria clădirilor de locuit cu două niveluri (parter și etaj) nu fusese cuprinsă în studiile de tipizare pînă în anul 1961, cînd ISCAS a trecut la întocmirea unui proiect

de secțiuni directive referitor la acest fel de locuințe.

Unele realizări, la Petroșeni sau Ploiești, cu bune rezultate economice, nu au oferit totuși o bază de studiu și discuții datorită particularităților execuției (pereți din betoane cu agregate ușoare locale — steril și scorie bazaltică — turnați în cofraje de inventar de tip metalic). În aceste condiții s-a inițiat studiul a unor serii de secțiuni cu două niveluri, care să satisfacă o categorie de clădiri, absentă pînă atunci din proiectarea-tip, și care să se înscrie în parametrii tematicii actuale a locuințelor.

Studiul a arătat că adoptarea unor soluții similare cu cele din secțiunile pentru clădiri cu 4—5 niveluri, nu este în măsură să satisfacă cerin-

țele economice; de asemenea, s-a tras concluzia că planuri compacte cu multe apartamente la scară devin neeficiente pentru două niveluri, din cauza suprafețelor construite relativ mari. Ca rezultat al acestor observații, studiul a urmărit: reducerea suprafețelor construite, compartimentarea rațională a unității apartament, dispunerea scării ca o articulație și deci eliberarea ei de servituțurile unei caje, permițînd — prin ruperea frontului — evitarea monotoniei unor construcții aliniate. Scara rămînd deschisă între pereții celulelor apartamentului, soluția a permis amenajarea unei uscătorii de palier, deschisă, comodă și destul de discretă, care asigură în același timp și gruparea a 3 apartamente la scară în formă de T — cu

trecere străpunsă la parter — cu o plastică, cel puțin a volumelor, variată și interesantă.

Pe baza studiului de locuințe directive pentru clădiri cu 2 niveluri s-a întocmit proiectul de execuție pentru 4 blocuri, cu compoziție variată de apartamente: 2, 3 și 4 camere. Clădirile pot fi situate pe terenuri cu lucrări edilitare complete sau parțiale și pe terenuri fără lucrări edilitare.

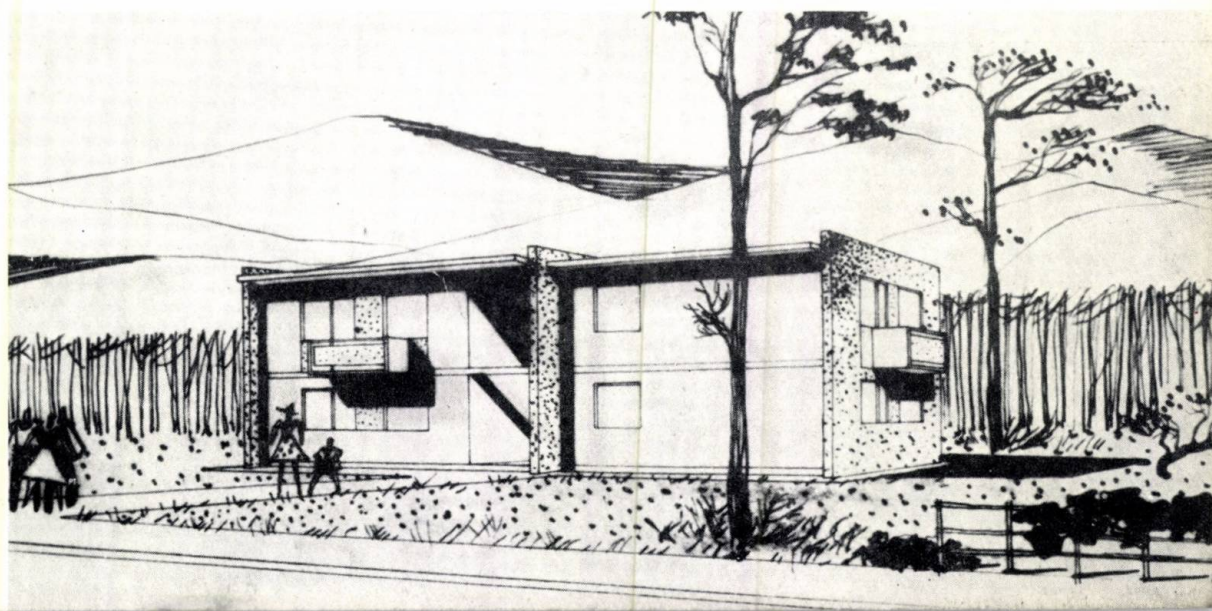
Soluțiile adoptate în acest proiect urmăresc realizarea unor locuințe cu confort ridicat prin:

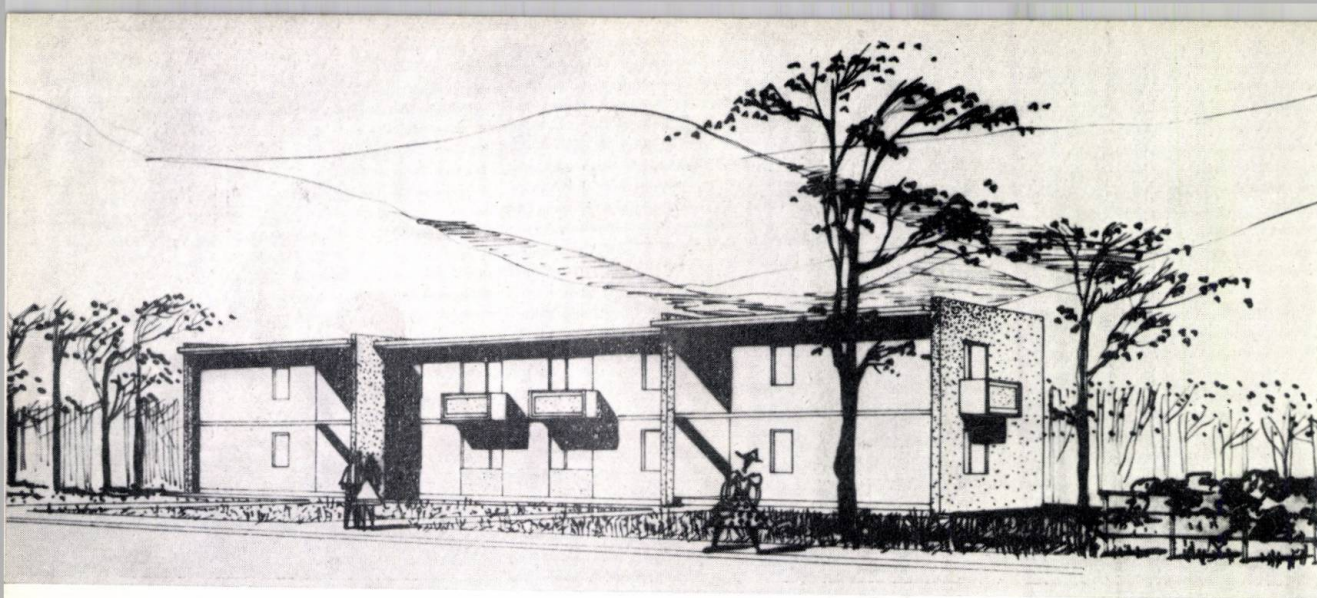
— schema de distribuție a încăperilor fiecărui apartament, care prevede un acces independent din vestibul la toate încăperile;

— luminarea și ventilarea directă a tuturor încăperilor de locuit și a

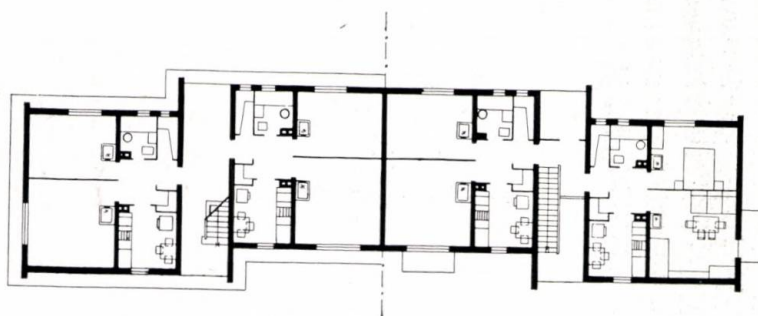
- 1 — Blocul nr. 3. — Perspectivă
- 2 — Blocul nr. 3. — Plan parter și etaj
- 3 — Blocul nr. 1. — Plan parter și etaj
- 4 — Blocul nr. 1. — Perspectivă

I | 3
2 | 4

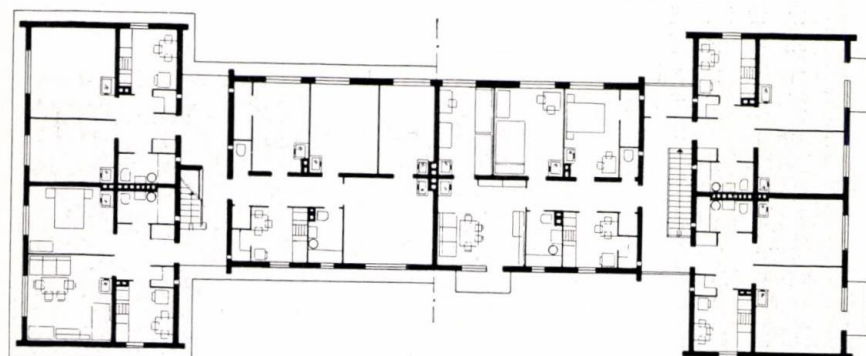

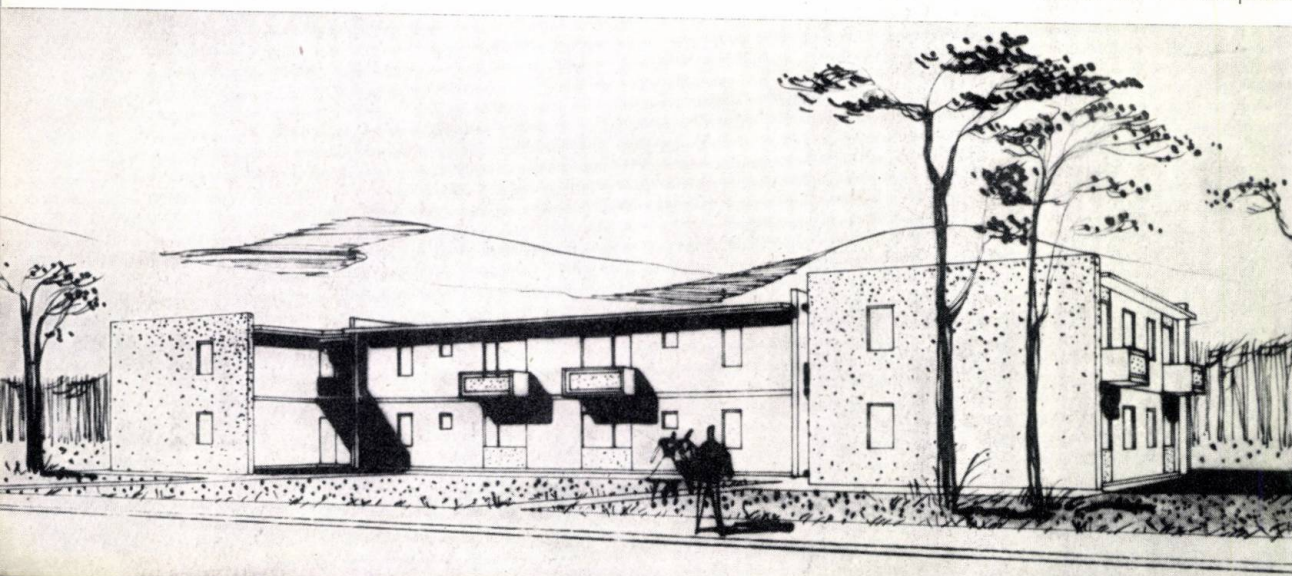
Blocul nr. 2 — Perspectivă

Blocul nr. 4 — Plan parter și etaj

Blocul nr. 4 — Perspectivă

celor de serviciu: baie, bucătărie și cămară de alimente, precum și asigurarea ventilației transversale a apartamentelor;

— dotarea apartamentelor cu spații de depozitare corespunzătoare în interior;

— echipament tehnico-sanitar complet, pentru amplasamentele prevăzute cu toate lucrările edilitare.

Structura clădirilor este alcătuită din zidărie portantă cu cărămizi pline la interior și zidărie portantă și de umplutură la exterior, cu cărămizi eficiente cu goluri verticale.

Planșeele sînt rezolvate în 3 variante:

— planșeu prefabricat din corpuri ceramice (varianta de bază);

— planșeu din fișii prefabricate de beton armat, care se va aplica în amplasamentele pentru care utilizarea acestor elemente se va dovedi economică;

— planșeu din beton armat turnat monolit — variantă secundară — care se va utiliza numai în cazuri cu totul speciale, și anume, cînd în amplasamentele respective se va dovedi că soluția prevăzînd folosirea elementelor prefabricate este neeconomică.

Încălzirea făcîndu-se cu sobe, pentru depozitarea combustibilului s-au proiectat o serie de 4 anexe gospodărești (depozit de combustibil și remiză moto-velo). În cazul terenurilor fără lucrări edilitare, anexele sînt prevăzute cu o variantă cuprinzînd 4 anexe cu latrine de 4 și 6 cabine.

Învelitoarea este în terasă necirculabilă cu hidro și termoizolație din praf hidrofoab, prevăzută cu scurgere exterioară.

Cele 4 blocuri prezentate în proiect au următoarea componență:

— Blocul nr. 1—4 apartamente de 3 camere

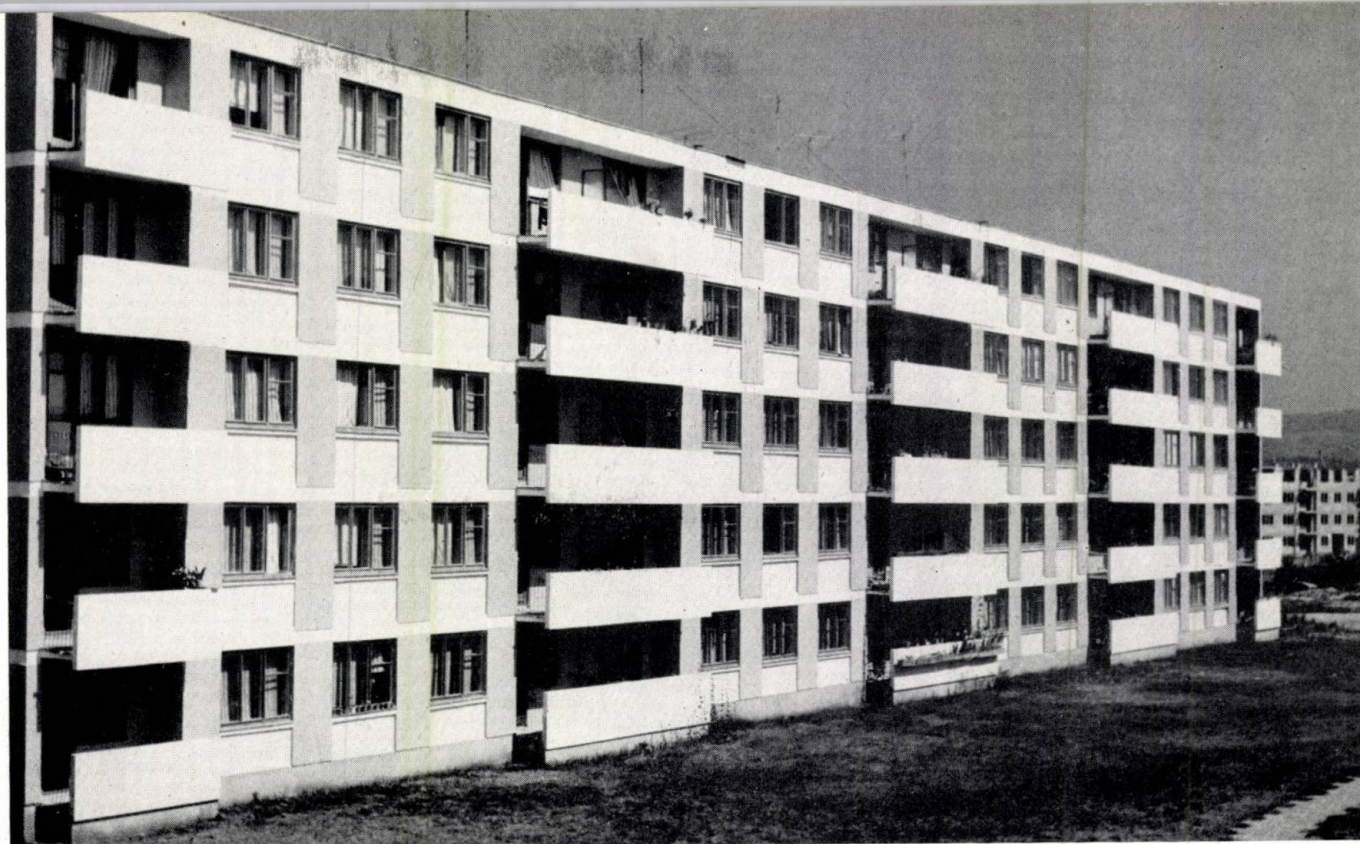
— Blocul nr. 2—8 apartamente de 2 camere

— Blocul nr. 3—12 apartamente de 2 camere

— Blocul nr. 4—12 apartamente din care 8 apartamente de 2 camere și 4 apartamente de 4 camere.

Arh. Viorica Petrovici

Bloc de locuințe la Onești

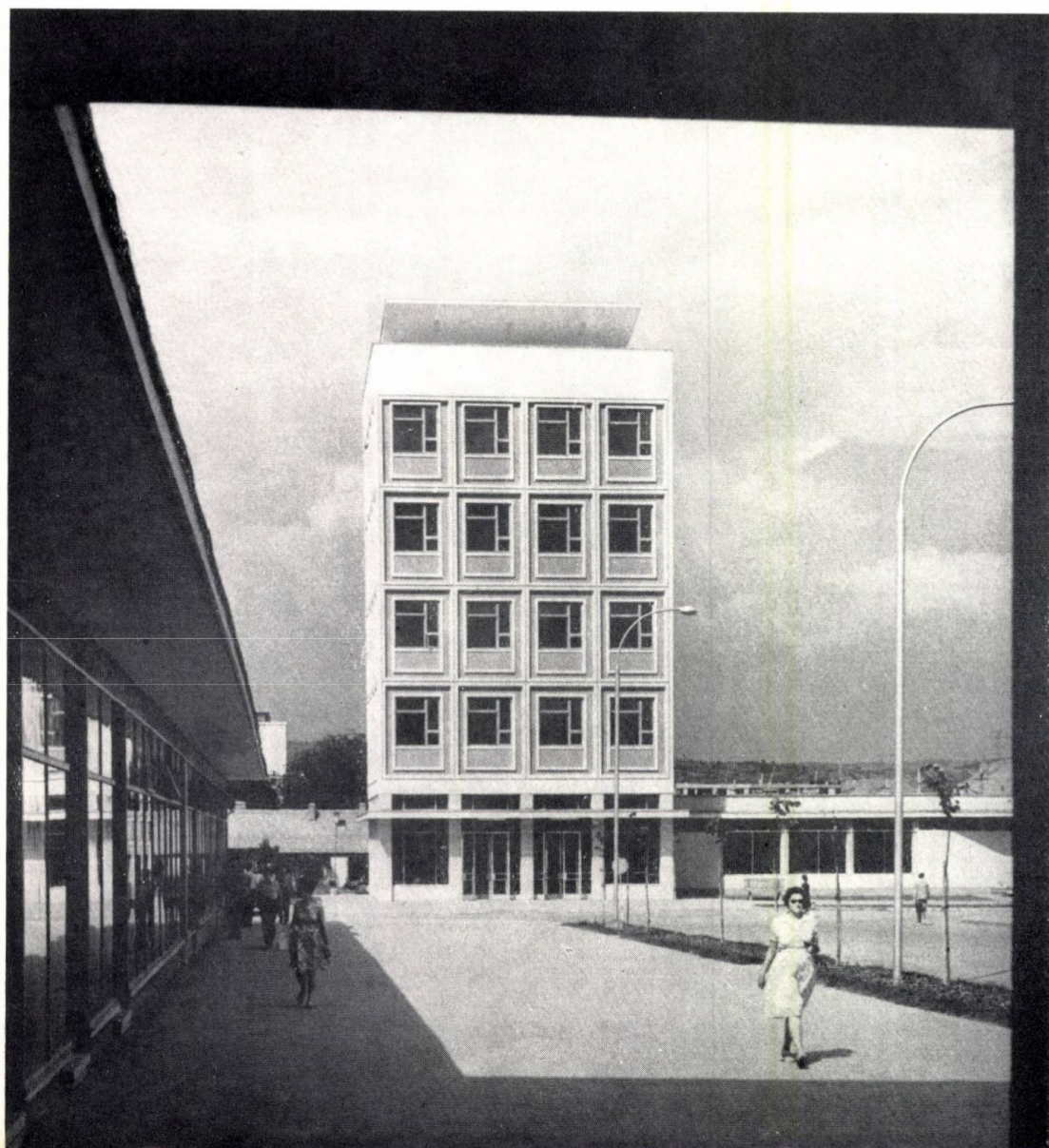
L O C U I N Ț E N O I Î N Ț A R Ă

Bloc de locuințe la Arad

LOCUINȚE
NOI
ÎN ȚARĂ

I	3
2	4

- 1 — Noi blocuri de locuințe la Onești
- 2 — Bloc de locuințe la Satu Mare
- 3 — Blocuri de locuințe în cartierul
Gării — Oradea
- 4 — Bloc-turn la Onești

I	3
2	4

- 1 — Blocuri de locuințe din ansamblul
23 August — Oradea
- 2 — Detaliu de bloc din ansamblul «23
August» — Oradea
- 3 — Blocul turn din ansamblul «23 Au-
gust» — Oradea
- 4 — Blocuri de locuințe din ansamblul
«23 August» — Oradea

și rezolvările, începînd cu localul în care se află sediul D.S.A.P.C. — unde putem vedea o scară liberă cu trepte în dublă consolă conținută într-o cajă complet vitrată (1959) — și pînă la proiectele de cartiere și microraiioane Karl Marx și Corunca, cuprinzînd cîteva mii de apartamente (1963). În gama acestor realizări putem enumera cca. 10 detalii de sistematizare urbane, magazine, cinematografe, Studioul de teatru, complexe comerciale, cabane, clădiri administrative, hotelul « Transilvania » și ansamblul studențesc, cantine-restaurant din Tg. Mureș, policlinici și dispensare, industrii de interes local, alimentări cu apă și canalizări, restaurarea unor fațade sau clădiri întregi de mare interes istoric, cum sînt biblioteca Teleki sau casa Toldalaghi.

Unele din aceste lucrări vor fi prezentate mai departe de înșiși autorii lor (din păcate, cu puține excepții, pe linia unor expuneri strict descriptive). De aceea ne propunem în aceste rînduri să încercăm a cuprinde cîteva aspecte generale și să subliniem unele probleme ce ni se pare că stau astăzi în fața proiectării din regiune.

Creșterea sarcinilor în construcția de locuințe pune pe primul plan o intensificare, o adîncire a proiectării urbanistice. Cele cîteva ansambluri realizate pînă în prezent — Piața centrală (Piața Trandafirilor), ansamblul 7 Noiembrie, ansamblul Libertății, ansamblul Mihai

Viteazul — Babeș — Babits reprezintă fie adaptări la o situație dată (centrul), fie încercări cu caracter mai mult sau mai puțin de improvizatie.

Lipsa unei schițe de sistematizare și a unor principii directoare, stabilite pe baza analizei atente a condițiilor locale, constituie încă o piedică serioasă care poate fi înlăturată numai prin acordarea de către cei în drept a unei atenții mai susținute problemelor și studiilor de urbanism. « Atelierul » de sistematizare este alcătuit însă din 2 arhitecți, ceea ce pare cu totul insuficient față de nevoile regiunii și ale orașului. Efectuarea unor cartări complete, a unei evidențe și analize a structurii populației și a tendințelor de dezvoltare — așa cum s-a făcut pentru alte orașe ca Galați, Hunedoara, Sighișoara etc. — ar trebui să constituie o bază de pornire a programului de construcție de locuințe; în acest domeniu nu s-a făcut însă aproape nimic.

Sistematizarea și reconstrucția unor zone importante, mai intim sau mai puțin intim legate de orașul vechi, pune și în Tg. Mureș, ca și în alte orașe ale țării cu o personalitate mai accentuată, problema exploatării condițiilor favorabile ale peisajului, problema relațiilor dintre vechi și nou, pentru crearea unui oraș unitar în care elementele noi să contribuie la realizarea unei ambianțe specifice. Cele cîteva încercări din Piața Trandafirilor

Piața Trandafirilor din centrul orașului Tg. Mureș, cu noile blocuri de locuințe

arată că proiectanții și-au pus unele din aceste probleme, mai mult sub latura lor exterioară de fațadă, încercând să se înscrie într-o arhitectură destul de eterogenă, prin unele detalii care în sine pot fi discutabile. Un exemplu recent, Sucursala Băncii de Stat, arată însă că se poate realiza o arhitectură contemporană (din păcate, aici cam transparent adaptată din literatura internațională), care să nu distoneze între două clădiri pseudo-baroce, după cum încercarea de a echilibra puternica arhitectură a Palatului cultural printr-o clădire nouă cu accesorii de circumstanță, poate apărea forțată și neconvingătoare. Ansamblul central în forma în care apare azi poate fi discutat, dar ceea ce e sigur, e că sarcina dezvoltării unui specific local nu se poate considera rezolvată doar prin atitudini cu țigla smălțuită. Dovadă sînt ansamblurile 7 Noiembrie și Mihai Viteazul. Primul, început fiind cu o compoziție liniară de blocuri acoperite cu țigla și terminat prin inserarea unor lame scurte și puncte decalate (în terasă), constituie o încercare de implantare liberă în spațiul verde; cu unele slăbiciuni (complexul comercial, porturile de legătură etc.), ele apar destul de bine înscrise în cadrul general, sub cornișa platformei superioare; ansamblul are un caracter ce nu poate fi confundat. Grupul de blocuri din str. Mihai Viteazul-Babeș este impropriu numit «ansamblu», întrucît nu e perceptibil ca atare. Plastica oarecum agresivă (ca modenatură și cromatică), iar regimul de înălțime ($p+4$ și $p+9$) într-o zonă de oraș-grădină, cu vegetație abundentă și case de tip vilă, ar părea în teorie că sînt premise de discordanță. Dar coloritul este un lucru aproape tradițional în arhitectura orașului, iar o dispersare abilă pe teren face să se creeze un raport de bună vecinătate între vilele existente și blocurile noi ce se profilează interesant pe fundalul dealurilor din spate. Dezvoltarea mai departe a orașului, încercată în marile ansambluri de la Corunca și Karl Marx, va pune însă cu siguranță probleme la altă scară; problema caracterului specific nu se va mai putea limita la forma acoperișului sau la utilizarea unor decorații de ceramică smălțuită. Cu atît mai mult cu cît — spre deosebire de unele păreri auzite la Tg. Mureș — credem că rezolvarea acoperișurilor nu este o problemă de voință, de gust sau de stil, ci este o dată constructivă ce rezultă din nivelul de dezvoltare a tehnicii. Acoperișurile înalte ale epocilor trecute au fost singurele rezolvări posibile și ele au apărut ca unul din elementele caracteristice ale stilului fără ca arhitecții să le fi adoptat în mod deliberat. Necesitățile noastre de industrializare, de folosire rațională a materialelor reprezintă o tendință progresistă și ireversibilă din care trebuie să rezulte forme de arhitectură noi.

Specificul unui ansamblu sau al unui oraș constă fără îndoială și în unele rezolvări de detaliu ale obiectelor (deși în cazul producției industrializate acest deziderat nu apare posibil de realizat decît mai tîrziu, în condițiile unei comenzi destul de mari și ale unei productivități foarte ridicate care să permită — ca și în industria textilă, de exemplu, — realizarea unor serii mici dar numeroase). În primul rînd însă credem că aerul, ambianța specifică, este rezultată din interpretarea originală, interesantă a datelor de temă (inclusiv cadrul natural și contextul urbanistic). Privind însă machetele și planurile celor două ansambluri numite, apare parcă primejdia reeditării unor scheme realizate și în alte locuri.

★

În proiectarea locuințelor, utilizarea unor secțiuni directive și a unor tipuri de clădiri realizate la D.S.A.P.C. pe baza directivelor, poate aduce în discuție unul din aspectele importante privind eficiența tipizării. Practica arată, în Regiunea Mureș Autonomă Maghiară, că principalul domeniu în care se folosesc efectiv proiectele-tip sînt școlile, cinematografele, căminele culturale, obiectele comerciale satești, căminele studențești etc. Adaptarea secțiunilor de locuințe duce la proiecte unicate,

iar clădirile tip sau re folosibile ca atare nu sînt utilizate, deși sortimentul lor actual este destul de mare. Apare însă o tendință puternică de re folosire a proiectelor locale, tendință ce nu este stimulată de legislația proiectelor-tip.

Creșterea maturității profesionale a proiectanților din regiuni, cunoașterea tot mai bună a problemelor de proiectare a locuințelor o dată cu adîncirea studiilor centrale cu caracter normativ — toate acestea ar putea legitima întrebarea dacă nu e cazul să se dezvolte mai puternic o tipizare pe plan regional, îndrumată și coordonată de organele centrale. Pe de altă parte, numărul încă mic de proiectanți (în D.S.A.P.C.—Tg. Mureș lucrează în proiectare — cu sistematizări cu tot — 6—7 arhitecți) ar motiva o extindere a utilizării proiectelor-tip elaborate de o unitate specializată. Creșterea rapidă a ritmului construcției de locuințe va necesita cu siguranță adoptarea simultană a ambelor căi.

Există însă și unele aspecte subiective cu caracter local, de modificare a proiectelor-tip fără o bază reală. Voi da un exemplu, aparent minor: mult timp s-a susținut la Tg. Mureș, ca și în alte regiuni, necesitatea unor apartamente cu cămări mari, direct ventilate etc., ținînd seama de obiceiul de a stoca alimente, conserve de porc etc. Intrînd în cîteva apartamente noi, am făcut însă unele constatări semnificative. O gospodină din str. Babits mi-a arătat locuința cu mîndrie și în «speis-ul»-tip, de 1,00 m², o colecție ordonată și apetisantă de borcane cu castraveci, gogoași și alte bunătăți. După părerea ei, speis-ul nu era prea mic și în general locuința (2 camere)

era minunată pentru că trăise atîta amar de vreme în condiții neomenești. O altă gospodină, dintr-un bloc central, se arăta la fel de mulțumită de apartament, dar mi s-a plîns că de 3 ani, de cînd locuiește aici n-a mai tăiat porc. A început însă să se obișnuiască cu aprovizionarea din comerț, iar comerțul alimentar este din ce în ce mai bine aprovizionat. Modernizarea sistemelor de aprovizionare și de alimentație face evident că unul din pilonii «funcțiunilor specifice» începe să devină tot mai șubred.

Aceasta nu înseamnă însă că orașul ca organism social nu-și păstrează un specific de viață rezultat al deprinderilor, tradiției culturale și al vieții colective determinate de condițiile economice și culturale ale regiunii. În studierea atentă a acestui specific (pe care un străin îl poate intui doar) rezidă pentru proiectanții locali una din sursele precizării trăsăturilor personale ale orașului.

★

Cercetînd realizările proiectelor noi ale arhitecților din Tg. Mureș, rămînem cu convingerea că, în ciuda numărului lor mic, ei alcătuiesc un nucleu valoros, care poate realiza lucrări foarte bune dacă este stimulată și îndrumată cu pricepere.

În încheiere, putem afirma că analiza activității din ce în ce mai rodnică a D.S.A.P.C.—Tg. Mureș — una din laturile întregii activități de proiectare din țară — poate servi ca sprijin tuturor arhitecților noștri.

Cantină-restaurant la Sovata

Clădirea sediului D.S.A.P.C. din Tg. Mureș

Arh. C. RADO

Director al D.S.A.P.C.—Tg. Mureș

ASPECTE ALE ACTIVITĂȚII DE PROIECTARE ÎN REGIUNE

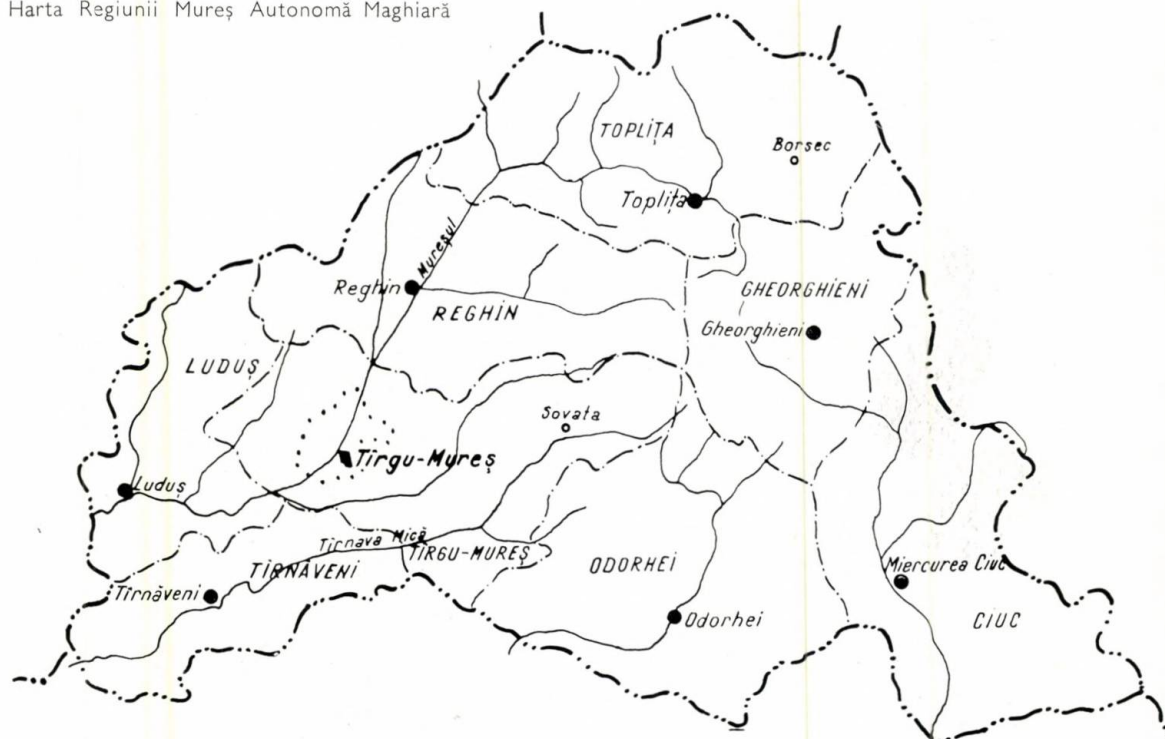
Ca și în celelalte regiuni ale țării, în regiunea noastră impresionează de la prima vedere amploarea construcțiilor noi; trecutul cu moștenirea sa, rezumată la case particulare și câteva instituții, devine zi de zi mai puțin remarcat fiind mereu înglobat — în măsura în care este valoros — în cadrul noilor cartiere, al noilor ansambluri.

Prin măsurile luate de conducerea de partid și de stat a țării noastre s-a trecut la o proiectare descentralizatoare a construcțiilor, creîndu-se posibilități largi de dezvoltare din acest punct de vedere și pentru Regiunea Mureș Autonomă Maghiară.

Orașele regiunii, dezvoltate haotic sub regimul capitalist și atinse de distrugerile provocate de război, sînt astăzi în plină reconstrucție. Ritmul rapid de realizare a construcțiilor, în special a locuințelor, a impus crearea Direcției regionale de proiectare, care este în continuă dezvoltare.

D.S.A.P.C. Tg. Mureș, în prezent cu aproape 300 de salariați, are în fața sa sarcini importante. În ultimii ani s-au realizat aproape 3 000 de apartamente și numeroase dotări social-culturale.

Harta Regiunii Mureș Autonomă Maghiară

În scopul pregătirii de cadre tehnice calificate în domeniul construcțiilor, Comitetul executiv al Sfatului Popular Regional a înființat o școală tehnică de arhitectură și construcții în orașul Tg. Mureș, care a dat numai în anul acesta 60 de tehnicieni în specialitățile arhitectură, construcții și drumuri. Astfel, s-a ajuns să se obțină în cadrul D.S.A.P.C.-Tg. Mureș o proporție de 2,35 tehnicieni-desenatori, la un absolvent de învățământ superior.

Proiectarea construcțiilor din orașele regiunii noastre a crescut treptat, de la o serie de clădiri dispartate sau mici ansambluri trecându-se la proiectarea de ansambluri mari, bazate pe studii aprofundate de sistematizare a întregii localități.

Înainte de a vorbi despre unele din aceste ansambluri, vom prezenta câteva construcții dispartate din centrele orașelor noastre și în special din Tg. Mureș, realizate între anii 1959-1961 cu scopul înfrumusețării acestor orașe și al înlăturării lamentabilului aspect moștenit de la regimul trecut.

Astfel, putem cita construcțiile din centrul orașului Tîrgu-Mureș — Piața Trandafirilor: Ho-

Ansamblul de locuințe « 7 Noiembrie »

Complexul comercial din ansamblul de locuințe « 7 Noiembrie »

telul « Transilvania », cele 4 blocuri (160 de apartamente) cu magazine la parter și cinematograf cu 800 de locuri, toate amplasate pe latura de sud-est a pieței (autori arh. Emil Truță, arh. Francisc Dée, arh. Lucian Popescu și arh. Mircea Damian), precum și blocul cu magazinul pentru copii « Gulliver » de pe latura de nord-vest a pieței.

Aceste construcții se remarcă în mod special prin atenția ce s-a acordat încadrării lor cât mai armonioase în mediul înconjurător (acoperișul cu țiglă smălțuită, decorații ceramice etc.) dat fiind că în această zonă existau o serie de construcții cu caracter local, deosebit de pregnant.

O dată cu reconstrucția centrului orașului s-au rezolvat aproape integral și problemele ridicate de unitățile comerciale din piața centrală, prin reamenajarea unor fațade de clădiri valoroase, ale căror goluri la parter erau obstruate de vitrine suprapuse.

Dintre ansamblurile de locuințe, un exemplu reușit îl constituie ansamblul din str. 7 Noiembrie din Tg. Mureș proiectat în ultimii ani și care cuprinde cca. 500 de apartamente (autori arh. Andrei Varnai și arh. Lucian Popescu). Ansamblul se remarcă, atât prin planul de sistematizare ce înglobează armonios câteva blocuri mai vechi, cât și prin planurile blocurilor noi (B, C și E)

bine rezolvate. Dotările întregului ansamblu sînt realizate pe principii arhitectonice și construcții inovatoare.

Ansamblul în construcție din Tg. Mureș, situat pe străzile V. Babeș, Mihai Viteazul și M. Babits (arh. Emil Truță) reprezintă fără discuție un pas înainte în rezolvarea problemelor de proiectare ale D.S.A.P.C.-Tg. Mureș.

Acest ansamblu cu cca. 480 de apartamente cuprinde, printre altele, pe lângă blocuri cu 5 niveluri, un bloc-turn cu 10 niveluri și un modern complex comercial. Rezolvarea locuințelor pe baza tronsoanelor directive cu ziduri portante transversale, a permis proiectantului realizarea unor frumoase fațade, plăcut colorate.

Trebuie remarcat de asemenea, că odată cu realizarea ansamblurilor menționate s-au studiat și restructurările respective de străzi aferente în toată zona înconjurătoare.

În prezent, D.S.A.P.C.-Tg. Mureș elaborează, în faza detaliu de sistematizare, ansamblul din str. Corunca-Tg. Mureș cu cca. 5 000 de apartamente (autor arh. Tiberiu Kőlőnte) și în faza proiect de ansamblu — ansamblul din str. Karl Marx-Tg. Mureș cu cca. 1 100 de apartamente (autor arh. Emil Truță), în care cele 6 blocuri cu 10 niveluri se vor executa cu cofraje glisante și planșee din dale prefabricate.

Proiectarea acestor ansambluri se face pe terenuri aproape libere, ce presupun demolări minime, în intenția de a se compensa astfel sacrificiile necesare pentru atacarea reconstruirii în viitor a unor noi piețe în orașul Tg. Mureș, cum ar fi: Piața Eroilor Sovietici — str. Gheorghe Doja, unde urmează a se amplasa și « Monumentul Eliberării », Piața Teatrului și Piața Republicii.

D.S.A.P.C. - Tg. Mureș s-a preocupat în egală măsură și de proiectele de sistematizare pentru celelalte orașe ale regiunii ca: Reghin, Luduș, Tîrnăveni, Odorhei, Toplița, Miercurea-Ciuc, stațiunea de odihnă Lacul Roșu etc.

De asemenea, pentru toate orașele și centrele muncitorești din regiune au fost elaborate sau sînt în curs de elaborare detalii de sistematizare și proiecte de ansamblu pentru cartiere de locuințe, dotate cu încălzire centrală și lucrări edilitare.

În ceea ce privește sistematizările în mediul rural, au fost elaborate schițe pentru 10 sate, alte cinci asemenea lucrări fiind în curs de proiectare.

Proiectarea dotărilor social-culturale s-a concretizat — în afară de lucrările aferente ansamblurilor noi de locuințe — și prin proiecte cu amplasamente în ansamblurile existente.

Astfel, în Tg. Mureș și în regiune s-au întocmit numai în ultimii trei ani proiecte de adaptări

pentru un număr de 132 săli de clasă. Un ajutor bine venit l-au dat și SSA-urile raionale — întărite cu cadre de absolvenți ai școlii tehnice de arhitectură din Tg. Mureș — care au realizat proiecte de adaptări de școli, cămine culturale și altele, în valoare de investiție de peste 32 de milioane lei în anul 1962.

Dintre dotările mai importante se pot cita: cinemascopul cu 800 de locuri din Tg. Mureș (arh. Mircea Damian), cinemascopul cu 500 de locuri din orașul Reghin (arh. Francisc Dée), sala « Studio » a Institutului de Teatru din Tg. Mureș (arhitectii Mircea Damian și Gabor Biro), policlinica din Toplița și policlinica din Luduș (arh. Francisc Dée), creșa și grădinița din Iernut-Luduș (arh. Gabor Biro).

Unitățile comerciale și de deservire au fost de asemenea în atenția permanentă a sectorului de proiectare a direcției noastre; amplasate la parterul blocurilor de locuințe sau în complexe independente, ele au constituit realizări remarcabile.

Ansamblul comercial din ansamblul de pe str. Libertății-Tg. Mureș (autor arh. Gabor Biro), complexul comercial din cvartalul de pe str. Mihai Viteazul-Tg. Mureș (autor arh. Emil Truță) sau cel din ansamblul de pe str. 7 Noiembrie-Tg. Mureș, precum și atelierul de cofură din Piața Eroilor Sovietici (autor arh. Sofia Popescu) dovedesc o anumită maturitate în proiectarea acestui gen de construcții.

Regiunea Mureș Autonomă Maghiară este o regiune bogată în monumente istorice.

D.S.A.P.C.-Tg. Mureș a dat o atenție deosebită acestui domeniu reinventariind aproape 400 de monumente, întocmindu-și apreciate proiecte de restaurări pentru Biblioteca « Teleki-Bolyai » și « Casa Toldalaghi » din Tg. Mureș (arh. Iuliu Keresztes).

Este de la sine înțeles faptul că odată cu proiectele de sistematizări sau proiectele de execuție ale ansamblurilor și chiar independent de acestea, au fost întocmite și numeroase proiecte de lucrări edilitare; astfel, putem cita: uzina de apă din Tg. Mureș, alimentarea cu apă a orașelor Gheorghieni, Miercurea-Ciuc, Tîrnăveni și altele (colectiv, ing. Valeriu Nicoară, ing. Gheorghe Beyer și ing. Ion Anghelleanu); în atelierul de drumuri și poduri s-au elaborat între anii 1961—1963 proiecte pentru peste 200 km de drumuri modernizate, numeroase poduri existente necorespunzătoare fiind înlocuite cu construcții moderne pe baza proiectelor elaborate în acest atelier.

★

Desigur că multe lucrări fac cinste lucrătorilor din D.S.A.P.C.-Tg. Mureș, însă nu putem afirma acest lucru despre toate lucrările noastre. Mai sînt o serie de deficiențe ce persistă în activitatea D.S.A.P.C., deficiențe arătate și la conferința regională a constructorilor de la sfîrșitul anului trecut, înlăturarea lor constituind o preocupare permanentă.

Stația de salvare din Tg. Mureș

- 1 — Piața Trandafirilor din centrul orașului Tg. Mureș
- 2 — Piața Trandafirilor — Blocuri noi de locuințe
- 3 — Plan de ansamblu al zonei centrale a orașului Tg. Mureș

1. Bloc de locuințe pe str. Lenin nr. 2 — 2. Sucursala Băncii de Stat — 3. Bloc de locuințe pe str. Lungă — 4. Blocuri de locuințe pe str. Bolyai — 5. Hotelul « Transilvania » — 6. Bloc de locuințe pe str. Bolyai nr. 7 — 7. Sala de teatru « Studio » — 8. Bloc de locuințe în Piața Trandafirilor nr. 39 — 9. Bloc de locuințe în Piața Trandafirilor nr. 38 — 10. Bloc de locuințe cu cinematograful « N. Bălcescu » — 11. Blocul de locuințe « Mikszath » — 12. Blocul de locuințe cu atelierul « Coafura » — 13. Monumentul Eliberării — 14. Sistemalizare « Piața Eroilor Sovietici » — str. Gh. Doja » — 15. Sediul D.S.A.P.C. — 16. Sfatul Popular Regional — 17. Clădire publică — 18. Palatul Culturii — 19. Blocul « Horia » — 20. Casa Toldalaghi — 21. Ansamblul Teatrului de stat

I	3
2	

Arh. M. DAMIAN

SISTEMATIZAREA PĂRȚII CENTRALE A ORAȘULUI

Orașul Tg. Mureș, așezat de-a lungul văii Mureșului, își datează primele clădiri — dintre care unele mai dăinuie și astăzi — încă din sec. XV.

Ca în mai toate orașele transilvănene, centrul s-a format în jurul unui teren pe care se desfășura « târgul » (de unde și numele orașului). Acest teren constituie astăzi esplanada centrală a orașului, denumită « Piața Trandafirilor »; « târgul » s-a desființat prin transferarea vânzării unor categorii de mărfuri în magazine moderne, iar a celorlalte într-o piață de zi, pe un alt teren.

Dintre clădirile vechi ale acestei piețe se remarcă: Palatul Cultural și clădirea în care se află Comitetul Regional de Partid construite după programele și stilul respectiv începutului secolului, Casa Toldalaghi, Casa Teleki, precum și clădirea Sfatului Popular Regional, reconstruit mai târziu.

Până în 1956-57 s-au realizat o serie de construcții (în special locuințe) în diferite puncte ale orașului; de asemenea au fost modernizate câteva magazine din centru: alimentare,

TG. MUREȘ

cofetării, bufete expres, magazine cu băuturi etc.

Apoi s-a ridicat problema reconstruirii zonei centrale a orașului Tg. Mureș pentru care au fost întocmite studiile referitoare la ceea ce urma să se realizeze.

Ceea ce s-a realizat până în prezent, corespunde în linii generale cu concluziile studiilor amintite mai sus. Trebuie arătat însă că părerile au fost și sînt și azi împărțite în această problemă; cu alte cuvinte, în cadrul acelorași principii, lucrurile ar fi putut să se prezinte și altfel — poate mai bine. Este foarte adevărat că aceste discuții au fost purtate în mod deosebit cu privire la problema expresiei exterioare; dar, cu toate că expresia exterioară a acestor construcții este «discutabilă», se poate afirma totuși că ea exprimă un specific local — regăsit și constituie desigur o reușită în reconstruirea centrului.

În anul 1958, fiind stabilit traseul definitiv al fronturilor și trotuarelor centrului, s-a făcut reasfaltarea completă, o dată cu așezarea unor noi rețele pentru instalații edilitare, prevăzute în profilul final al centrului.

Esplanada centrală fiind alungită pe direcția nord-sud (după vechea albie a Mureșului), pe latura sudică a zonei, noile construcții au fost ridicate în fronturi mai lungi, iar în partea de nord — unde majoritatea construcțiilor existente trebuiau menținute constituind latura valoroasă a vechii piețe — au fost ridicate construcții-plombe.

Înainte de a descrie construcțiile noi, vom aminti unele din trăsăturile lor comune:

- realizarea în front închis, calcan la calcan;
- colorarea variată, pastelată a fațadelor;
- înscrierea în regimul de cornișă — în majoritatea cazurilor la p+4 niveluri;
- învelitori colorate, pe ferme, la toate construcțiile;
- toate parterurile cuprind unități de deservire pentru public.

Prezentăm mai jos construcțiile noi din zona centrală a orașului:

— Blocul « Mikszath » (autor arh. Lucian Popescu) cuprinde 72 de apartamente, dispuse pe p+4 și p+6 niveluri, parterul avînd magazin cu produse de panificație, agenție O.N.T.

« Carpați » (autoare arh. Ana Prosan) și o unitate « Lacto-Bar » pentru 80 de locuri la mese. Aripa p+6 niveluri, care formează un pandant al Palatului Cultural, flancînd împreună capătul de sud al pieței, a fost realizată prin înglobarea unei construcții existente p+2 niveluri, care a fost supraetajată. La ultimul nivel s-au prevăzut 3 ateliere pentru artiști plastici.

— Blocul cu cinematograful « Arta » (autor arh. Mircea Damian) cuprinde 32 de apartamente, pe p+4 niveluri. La parter au fost amplasate un cinemascop cu 800 de locuri, un oficiu telefonic P.T.T.R. cu 10 cabine, iar suprapus pe una din galeriile de ieșire din cinematograf, o cofetărie cu 100 de locuri.

Lucrarea a fost premiată în cadrul premiilor anuale decernate de Uniunea Arhitecților din R.P.R. pe anu 1960 și în cadrul premiilor anuale decernate de C.S.C.A.S. pe anul 1961.

— Blocul din Piața Trandafirilor nr. 38 (autor arh. Lucian Popescu) cuprinde 32 de apartamente pe p+4 niveluri, iar la parter

Bloc de locuințe avînd la parter magazinul pentru copii « Gulliver »

Hotelul «Transilvania» din Piața Trandafirilor

Teatrul «Studio»

Cinematograful «Arta»

un magazin de mode pentru femei și unul pentru bărbați, precum și un dunch larg de pătrundere.

— Blocul din Piața Trandafirilor nr. 39 (autor arh. Francisc Dée) are 32 de apartamente, pe $p + 4$ niveluri, iar la parter un magazin alimentar cu autoservire.

Blocurile enumerate mai sus formează un front continuu spre partea de sud a pieței, în lungime totală de 190 m; impresia de incintă este întregită de blocul «Horia» (autor arh. Emil Truță) care s-a construit pe partea opusă a pieței, lângă Palatul Cultural; acest bloc are un front de 73 m și cuprinde 36 de apartamente, pe $p + 4$ niveluri, parterul fiind ocupat de magazinul universal pentru copii «Gulliver».

Încă o lucrare, care se înscrie în aceleași trăsături, este hotelul «Transilvania» (autor arh. Emil Truță). Hotelul are o capacitate de cazare de 256 paturi, iar parterul este ocupat de o braserie cu 80 de locuri la mese, un magazin de cadouri, o agenție filatelică și o unitate de frizerie.

Cea mai recentă lucrare din Piața Trandafirilor este sucursala orășenească a Băncii de Stat (autor arh. Mircea Damian) care atît prin program cît și prin poziția sa favorabilă, s-a desprins de expresia exterioară a lucrărilor de pînă acum.

Proiectul rezolvă cerințele temei înscriindu-se pe un teren dificil: front de fațadă foarte scurt, adîncimea terenului foarte mare, cu pantă; spre dreapta, o clădire cu calcan; spre stînga, o clădire foarte apropiată.

Clădirea se compune din două părți distincte funcțional: un corp etajat, în față, cu $p + 2$ niveluri și un corp numai pe parter, în spate. Etajele cuprind birourile inspectorilor bancari (în sectoarele industrial, comercial, agricol, salarii, marcare) și birourile direcției. Corpul din spate cuprinde: sala de operațiuni pentru 42 funcționari operatori la ghișeu, 4 casieri și un grup numărători.

În imediata apropiere a esplanadei centrale, mai figurează cîteva construcții în plombe ca:

Holul cinematografului « Arta »

Această primă etapă de realizări din zona centrală a oraşului Tg. Mureş va fi urmată desigur de alte noi realizări în diverse puncte ale oraşului. În primul rînd, două detalii de sistematizare, ale căror studii sînt într-un stadiu avansat (studii efectuate în special de arh. Traian Popescu) au ca obiecte centrale de mare importanţă următoarele:

— nodul de circulaţie str. Doja — Piaţa Eroilor Sovietici, cu Monumentul Eliberării (autor arh. Mircea Damian) a căror schiţe elaborate sînt sub avizare; ansamblul va cuprinde cca. 500 apartamente şi diverse dotări;

— ansamblul Teatrului de Stat a cărui primă fază a fost elaborată (autor arh. Mircea Damian) şi în prezent este sub avizare; ansamblul va cuprinde 500—700 apartamente şi diverse dotări.

Dacă la construcţiile realizate pînă acum s-a impus păstrarea unei linii de tranziţie în exprimarea exterioară spre a se atinge dezideratul încadrării lor în mediul existent înconjurător, ansamblurile noi, formînd incinte separate, vor permite o completă libertate de concepţie.

— Blocul din str. Lenin nr. 2 (autor arh. Gabor Biro) care are 9 apartamente pe p+3 niveluri, iar la parter spaţii pentru deserviri cooperatiste (reparaţii radio, reparaţii instrumente muzicale etc.).

— Blocul din str. Lungă, colţ cu str. Ştefan cel Mare (autor arh. Mircea Damian) are 15 apartamente pe p+3 niveluri, iar la parter un magazin alimentar cu autoservire.

— Blocuri pe str. Bolyai (autor arh. Mircea Damian) în 5 tronsoane, cuprinzînd 36 apartamente, pe p+3 niveluri, iar la parter magazine diverse (mase plastice, radio şi instrumente muzicale, cooperativă de croitorie etc.).

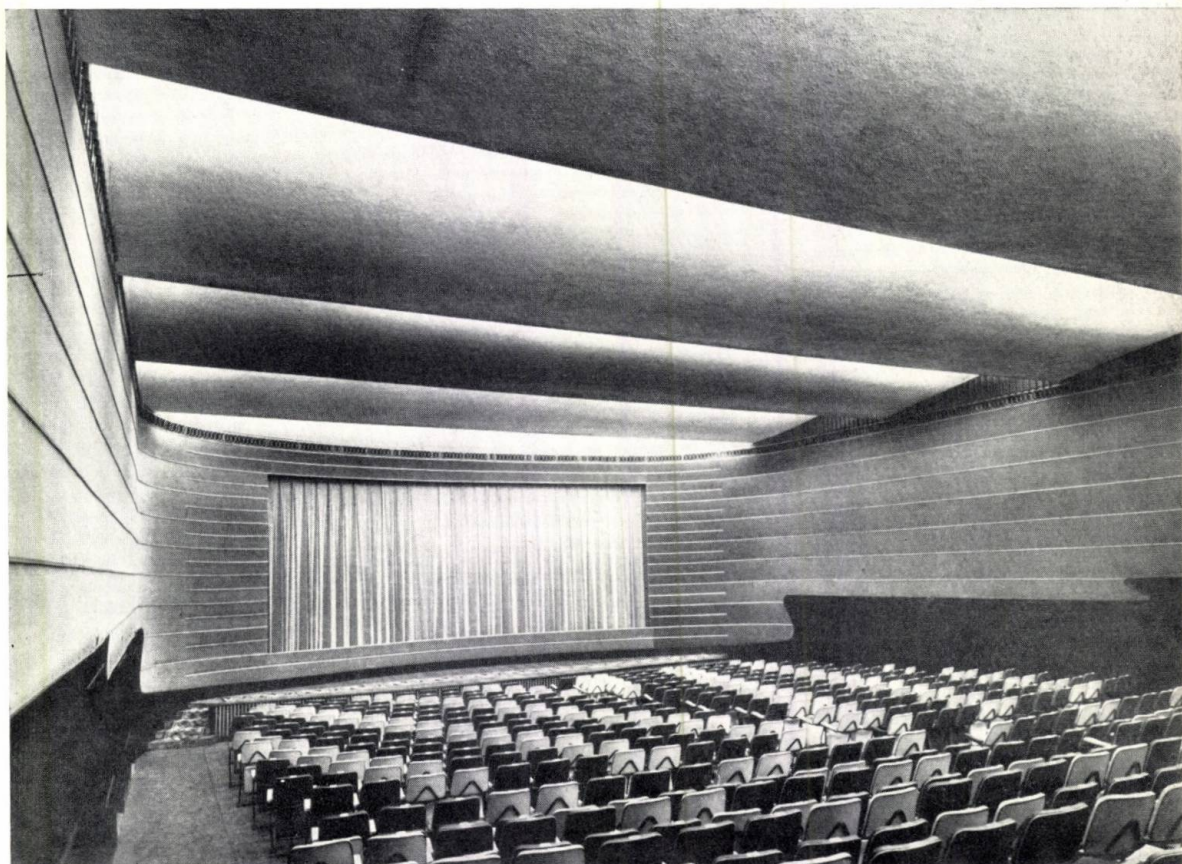
— Bloc pe str. Bolyai nr. 6 (autor arh. Gabor Biro) cuprinzînd 8 apartamente pe p+3 niveluri, iar la parter un magazin cu articole foto.

— Blocul din Piaţa Eroilor Sovietici (autor arh. Sofia Popescu) cuprinde 8 apartamente pe p + mezanin + 3 niveluri, parterul şi mezaninul fiind ocupat de un atelier de coafură.

— Clădirea «D.S.A.P.C.» (autor arh. Emil Truţă)—la care în prezent se proiectează extinderea—are la parter cantina Sfatului Popular Regional.

— Sala «Studio» a Institutului de Teatru (autori arh. Mircea Damian şi arh. Gabor Biro) cu 200 de locuri; lucrarea a fost premiată în cadrul premiilor anuale U.A. pe anul 1962.

Sala de spectacol a cinematografului « Arta »

Arh. A. VARNAI

PROBLEME RIDICATE DE CONSTRUCȚIA NOILOR ANSAMBLURI DE LOCUIT

Ansamblul de locuințe de pe str. 7 Noiembrie

Anul 1962 a marcat o schimbare calitativă în activitatea de proiectare a locuințelor în cadrul D.S.A.P.C. Tg. Mureș. Volumul crescând al construcțiilor de locuințe pe întreaga regiune, care s-a concentrat în primul rînd în orașul Tg. Mureș, a impus elaborarea unui plan de reconstruire a orașului în ansamblul său, cu etape bine precizate, corelat cu posibilitățile de reorganizare a rețelei stradale, a rețelelor edilitare, în condițiile unui procent cît mai scăzut de demolări.

Ansamblurile mari și închegate, ca de exemplu cel din **strada 7 Noiembrie**, sau reconstruirea centrului orașului s-au realizat însă în paralel și cu o serie de construcții disparate, amplasate după nevoile imediate de a găsi un teren corespunzător realizării unui număr dat de apartamente.

Prin planul de etapizare a construcțiilor de locuințe elaborat în 1962 s-a creat posibilitatea executării acestor construcții în cîteva ansambluri mai importante, astfel încît acestea să acopere în întregime volumul de investiții de locuințe pînă în 1975, marcînd totodată punctele principale ale orașului.

Schița de sistematizare, elaborată la începutul anului 1960, nu a dat indici suficienți în această direcție; nu a tratat zona de locuit împărțită în unități structurale și a indicat pentru prima etapă de realizări o zonă dens construită, cu construcții în stare bună, lucru care ar fi cerut un procent mare de demolări. Prin studiul elaborat ulterior s-a reconsiderat această problemă, s-a făcut o propunere de împărțire a orașului în cinci cartiere cu 16 microraiioane, ansamblurile propuse încadrîndu-se în această schemă generală.

Ca un principiu de bază al studiului s-a urmărit o compensare atentă a demolărilor, prin realizarea noilor ansambluri pe terenuri neconstruite, sau foarte slab construite, situate

ÎN ORAȘUL TG. MUREȘ

la marginea orașului, în paralel cu ansamblurile menite să întregască unele puncte centrale, dens construite.

Aceste puncte centrale au fost alese în așa fel ca prin reconstruirea lor să se rezolve anumite probleme majore ale orașului cum ar fi principalele noduri de circulație — Piața Eroilor Sovietici — sau importante centre cu caracter social-cultural — Piața Teatrului, Piața Republicii.

Diferitele variante rezultate în cursul studiului indică posibilitatea construirii a cca. 14 000 de apartamente, cu un procent mediu de demolări sub 10%.

În ceea ce privește etapizarea, studiul propune realizarea în prima etapă a cca. 3 000 — 3 500 de apartamente pe terenuri practic libere, sau foarte slab construite, pentru a se putea crea o bază construită suficient de mare necesară viitoarelor dislocări de familii.

În baza acestui studiu, proiectarea a început din plin încă din 1962 pentru primele ansambluri prevăzute. Primul ansamblu — actualmente în curs de realizare — numărînd cca. 480 de apartamente este cel de pe străzile Mihai Viteazul și M. Babits.

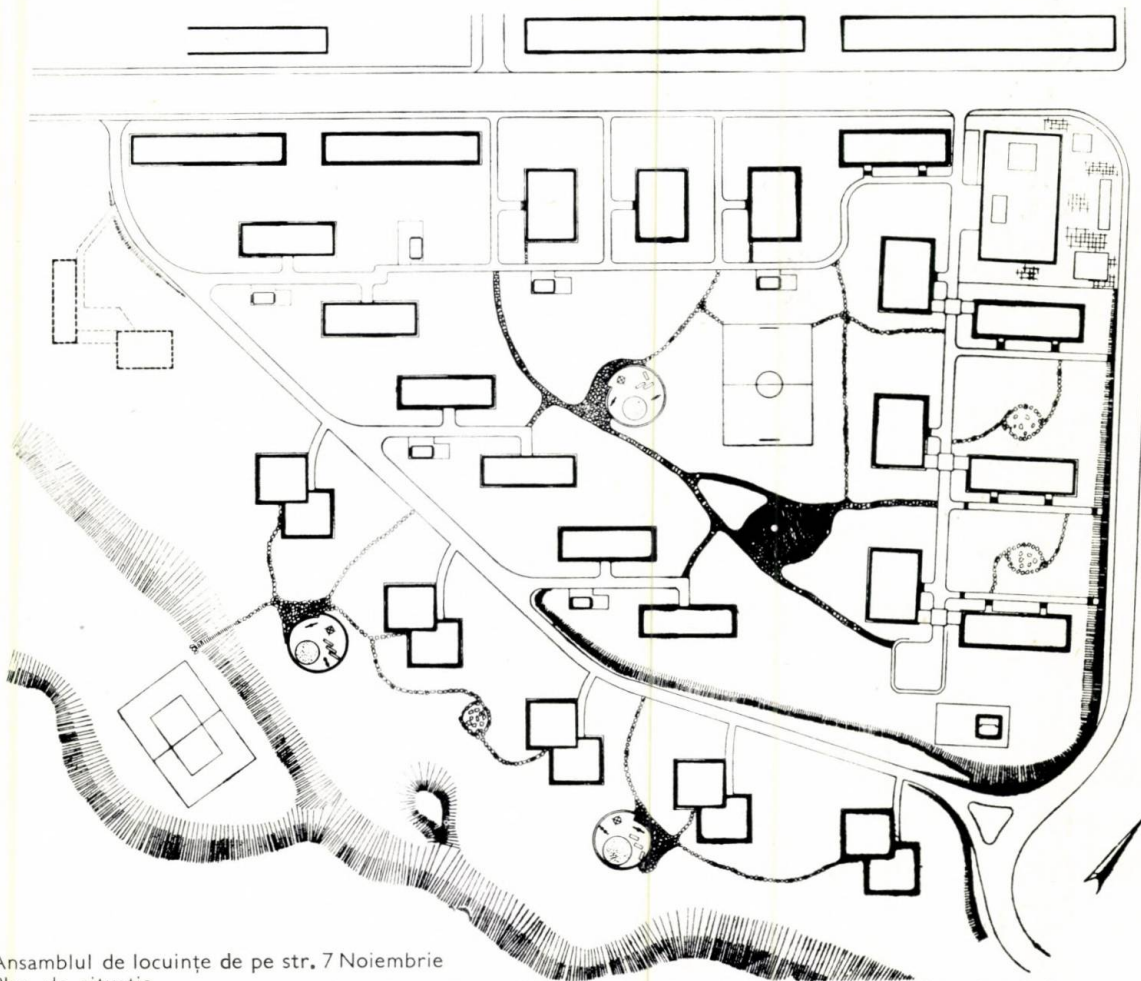
Construcțiile ansamblurilor mai mari vor începe însă în anul 1964. Două din acestea se găsesc în faze mai avansate de proiectare, respectiv ansamblul din str. Karl Marx și cel din cartierul Tudor Vladimirescu-Corunca. Aceste ansambluri reprezintă programul de construcții pe anii următori în oraș, și asupra lor ne vom opri mai mult în cadrul acestui articol.

Ansamblul de locuințe din str. Karl Marx cuprinde 1 080 de apartamente și se găsește în curs de proiectare în fază de proiect de ansamblu. Terenul, în suprafață de 12 ha, este situat favorabil față de oraș. Este complet liber și foarte apt pentru construcții, avînd toate lucrările edilitare asigurate, iar terenul de fundații, care în general constituie probleme dificile în oraș, este foarte bun.

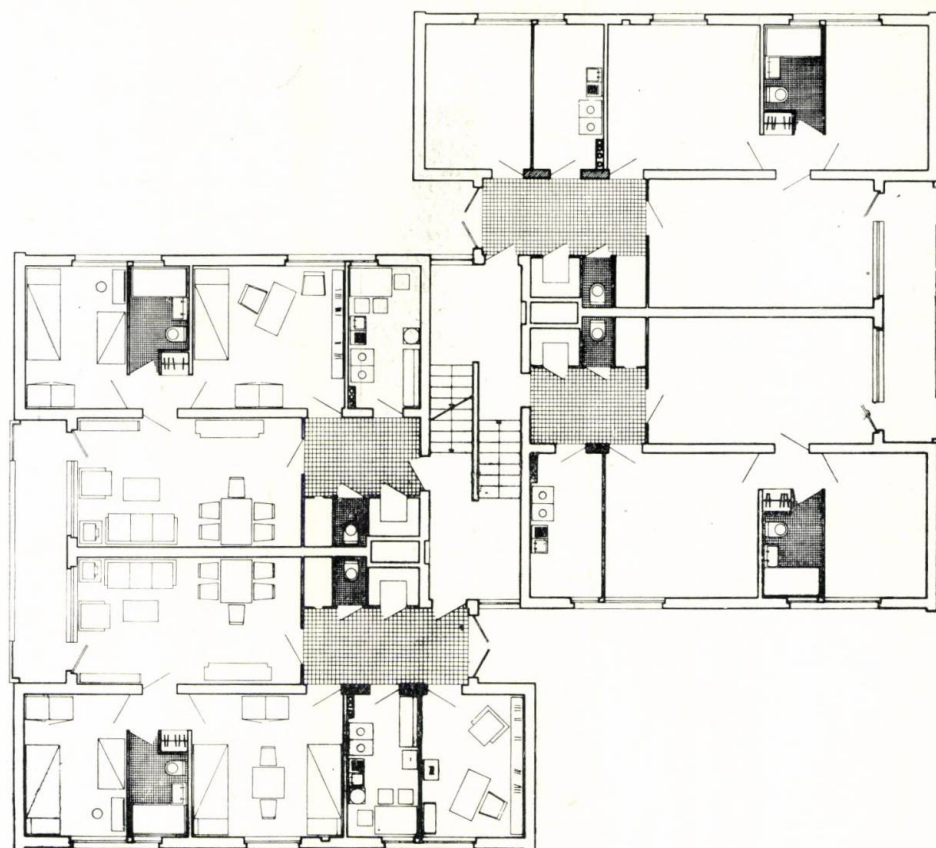
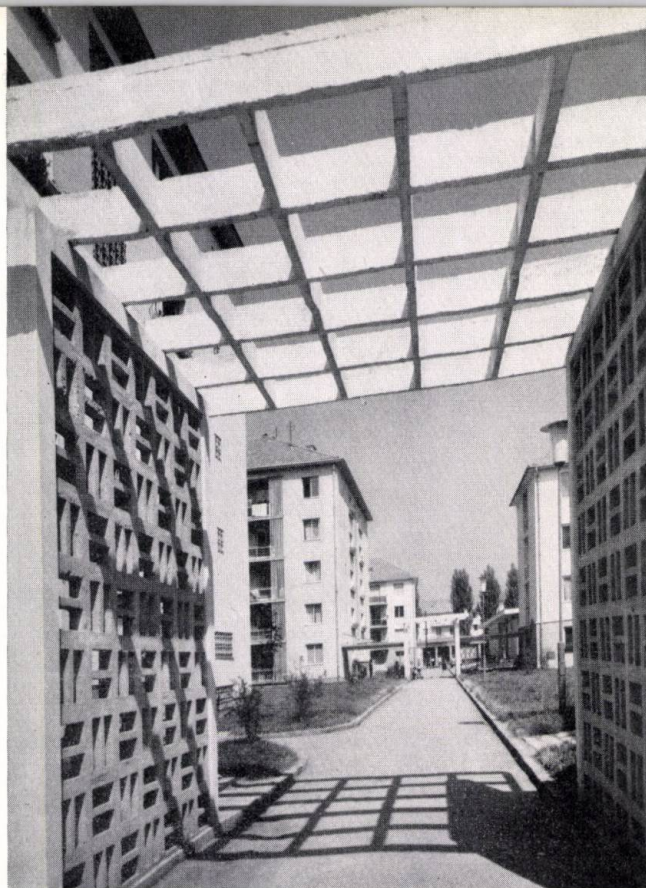

Ansamblul de locuințe de pe str. 7 Noiembrie

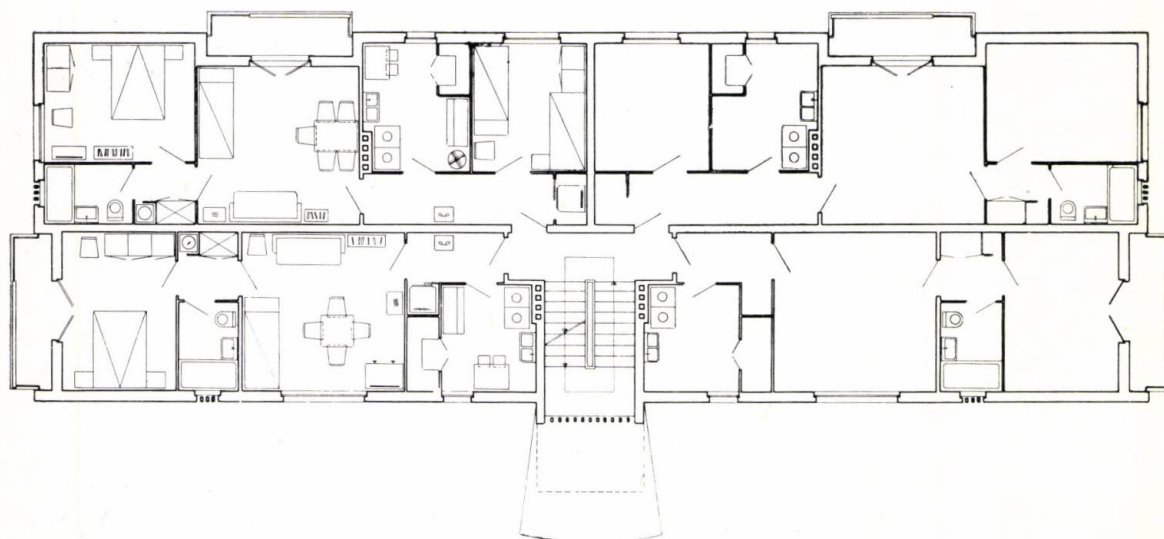
ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE STR. 7 NOIEMBRIE

Ansamblul de locuințe de pe str. 7 Noiembrie
Plan de situație

ANSAMBLU DE LOCUINȚE PE STR. 7 NOIEMBRIE

Ansamblul urmează să fie construit pe malul râului Mureș, sau, mai precis, încadrat între două oglinzi de apă: Mureșul de o parte și un canal bine amenajat, care alimentează centrala hidroelectrică a orașului, de cealaltă parte.

Orașul Tg. Mureș, situat pe ambele maluri ale Mureșului, dar dezvoltat cu precădere pe malul stâng, nu a beneficiat niciodată de avantajele pe care le oferă prezența unui râu de o asemenea importanță. Călea ferată, prin traseul ei defectuos, traversează orașul, tăindu-i deschiderea spre Mureș. Așa se explică și faptul că acest teren, situat de altfel și foarte aproape, la numai 1,5 km de centrul orașului, a rămas neconstruit până astăzi.

Prin construirea lui se realizează primul pas important în vederea deschiderii orașului spre apă. Terenul rămâne în continuare despărțit de centrul orașului prin existența liniei ferate, ceea ce prezintă un dezavantaj în accesul către noul ansamblu. Acest traseu al liniei ferate poate fi considerat însă de pe acum ca un provizorat, în schița de sistematizare fiind prevăzută mutarea sa prin ocolirea orașului spre nord-vest.

Compoziția generală a ansamblului a fost realizată ținându-se seama tocmai de acest considerent major — deschiderea spre cele două cursuri de apă. Având în vedere perspectiva